

VOORWOORD	2
1 INLEIDING EN SYNTHESE	3
2 DEMOGRAFISCHE CONTEXT	8
2.1 Totale bevolking	8
2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	9
2.3 Huishoudens	11
2.4 Multiculturaliteit	14
3 SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN	16
3.1 Socio-economische status van de bevolking	16
3.2 Arbeidsmarkt	18
3.3 Inkomen en inkomensbron	20
4 GEZONDHEID	29
4.1 Algemene gezondheidstoestand	29
4.2 Gezondheid van de jonge kinderen	32
5 OPLEIDING	37
5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs	37
5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs	38
5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs	39
6 HUISVESTING EN LEEFOMGEVING	40
7 WOORDENLIJST	41
COLOFON	46

Fiche n°5

Gemeente Etterbeek

Editie 2/2010

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE
– COHÉSION SOCIALE

OBSERVATORIUM VOOR
GEZONDHEID EN WELZIJN
VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD
– GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

UNIVERSITÉ LIBRE DE
BRUXELLES – IGEAT

VOORWOORD

Dit document is fiche nr. 5-Etterbeek van de “*Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken in het Brussels Gewest*”.

Het is de bedoeling van deze fiches aan beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om inzicht te krijgen in bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken en hen te helpen bij het uitstippelen van hun strategieën.

In het kader van haar decreet inzake sociale cohesie heeft de Franse Gemeenschapscommissie (**COCOF**) een instrument besteld dat de problemen en behoeften van de Brusselse gemeenten op het vlak van sociale cohesie statistisch benadert. Deze statistieken werden samengelegd met de ervaringen van de actoren op het terrein. In het instrument worden vergelijkingen gemaakt tussen de gemeenten (per statistische buurten) en tussen de gemeenten en het Gewest.

De documenten van dit instrument werden samengesteld door het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (**ULB-IGEAT**) in samenwerking met het **Observatorium voor Gezondheid en Welzijn**. Deze inventarisatie werd voorgelegd tijdens de verschillende lokale overlegmomenten en vergeleken met de ervaringen van de actoren op het terrein om zo behoeften en problemen aan het licht te brengen die niet in de statistische inventarisatie vermeld zijn. Deze analyse ondersteunde de lokale coördinatie op gemeentelijk niveau, met het oog op de voorbereiding van het nieuwe vijfjarenplan 2011-2015.

Gezien de fiches ook interessant zijn voor het grote publiek, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn de 19 gemeentelijke fiches vertaald.

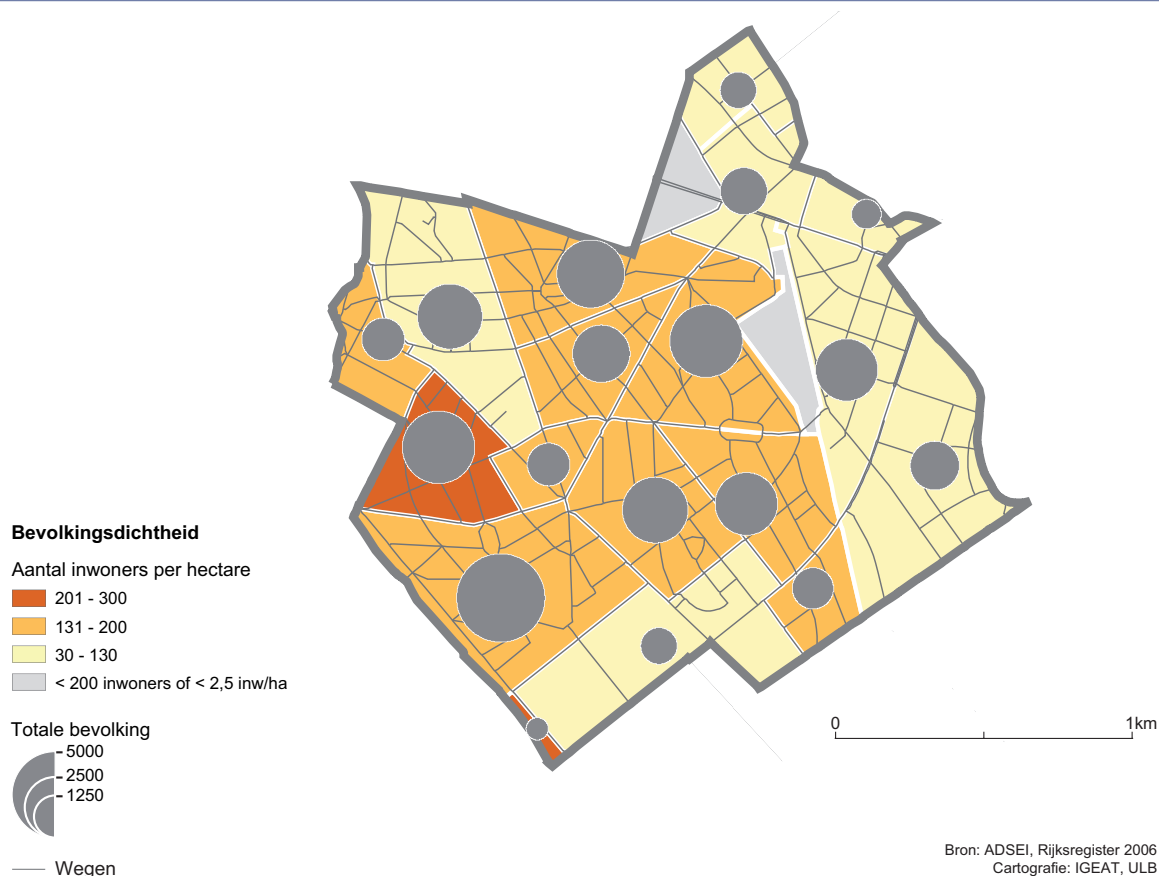
Eigenlijk gaat het om een actualisering en verdere uitwerking van de gemeentelijke fiches van het Observatorium met de welzijns- en gezondheidsstatistieken per gemeente.

Verder zijn ook huisvestings- en onderwijsindicatoren (met cijfers van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap) opgenomen. In het kader van de opdracht van de COCOF werd bovendien ook een fiche voor het Gewest opgesteld, een handleiding die de lokale actoren helpt bij de interpretatie van de gegevens over hun gemeente en een derde en laatste document “bronnen en referenties” dat gebruikers begeleidt bij hun persoonlijk opzoekwerk in de basiscijfergegevens. Deze documenten werden echter niet vertaald.

Deze fiches vormen een aanvulling op de rapporten van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (“Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad”, “Jaarlijkse welzijnsbarometer”, “Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest”,...) die gratis geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be) en op de instrumenten ontwikkeld door het **BISA (Wijkmonitoring)**, Statistische indicatoren, Conjunctuurbarometer). De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

De cijfers voor Etterbeek worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Brussels Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Met “Gewest” of “Brussels Gewest” bedoelen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

Kaart 2: Bevolkingspreiding van Etterbeek op 01/01/2006.

Etterbeek is een redelijk dichtbevolkte gemeente (4,1 % van de bevolking van het Gewest), die in het westen aan Elsene, in het zuiden aan de Pleincampus ULB-VUB en de Vrijwilligerslaan, in het oosten aan Sint-Pieters- en Sint-Lambrechts-Woluwe en in het noorden aan het Jubelpark (gelegen in Brussel-Stad) en de Linthoutstraat grenst. De gemeente wordt doorkruist door verschillende grote assen (Oudergemlaan, Waversesteenweg, Jachtlaan), die elkaar kruisen op het kruispunt De Jacht, tevens het handelscentrum van de gemeente. De bevolking

is redelijk uniform verspreid over het hele grondgebied van de gemeente, dat volledig is verstedelijkt. Enkel een deel van de Sint-Michielswarande en de site van de kazernes van de federale politie in het uiterste zuiden zijn minder dichtbevolkt. De verstedelijking is begonnen in de jaren 1860 en zet zich door tot aan het begin van de jaren 1960, jaar waarin het bevolkingsaantal de 50 000 inwoners overstijgt. Grote delen van de gemeente werden al verstedelijkt voor de Eerste Wereldoorlog, in de vorm van grote herenhuizen langs

prestigieuze lanen en burgerhuizen in gesloten huizengroepen in de tussenliggende ruimten. De recenter verstedelijkte wijken (voornamelijk ten oosten van de militaire lanen) vertonen de typische naoorlogse bouwstijl: kleine opbrengstgebouwen en bel-etagerijwoningen⁽¹⁾. De oudste woonkern ligt in de vallei van de Maalbeek, de historische locatie van de dorpskernen. Tussen 1961 en het einde van de jaren 1990 vertaalt de verzadiging van het gemeentelijke grondgebied zich in een daling van de bevolking met ongeveer 15 000 inwoners. Maar net zoals in de meeste gemeenten van de eerste Brusselse kroon⁽²⁾, zien we ook hier recentelijk een duidelijke toename van de bevolking, als gevolg van een stijgende residentiële aantrekkelijkheid door de nabijheid van de Europese instellingen, onder andere voor jongeren en internationale kaders. Op 1 januari 2008 telt Etterbeek 42 902 inwoners.

Het aandeel 20- tot 64-jarigen in Etterbeek ligt aanzienlijk hoger dan het gemiddelde voor het Brussels Gewest. De **bevolking** op actieve leeftijd stijgt, terwijl het aandeel jongeren lichtjes daalt. Samen met de lichte daling van de 65-plussers betekent dit dat de afhankelijkheidsindex lager is dan in het hele Gewest. Het aandeel 65-plussers is relatief klein, ze zijn ook veeleer ouder. Alleenstaande huishoudens zijn duidelijk oververtegenwoordigd en 73 % van de gezinnen heeft geen kinderen, beduidend meer dan het gewestelijke gemiddelde. De wijken in Etterbeek waar de gezinnen met kinderen verhoudingsgewijs iets talrijker zijn, liggen in het westen van de gemeente of in de sociale woningen van de kazernewijk.

Een groot deel van de bevolking heeft de Belgische **nationaliteit** (62 %), maar het aandeel niet-Belgen in Etterbeek ligt duidelijk hoger dan gemiddeld in het Gewest. Dit kan worden verklaard door een sterke aanwezigheid van buitenlanders uit de Europese Unie, inclusief uit de recent toegetreden landen. Het betreft voornamelijk internationale ambtenaren en kaders, sommigen met hun gezin. Migranten uit de Maghreblanden, en meer algemeen alle nationaliteiten die minder in verband worden gebracht met internationale kaderleden en/of ambtenaren, zijn in Etterbeek ondervertegenwoordigd.

Gelegen in de eerste kroon in het zuidoostelijke kwadrant, wordt de bevolking van de gemeente Etterbeek gekenmerkt door een uiteenlopend **sociaaleconomisch profiel**, gaande van volksklasse, middenklasse tot zeer welgestelde gezinnen.

Dit vertaalt zich in een gemiddeld belastbaar inkomen dat lichtjes hoger ligt dan het gewestelijke gemiddelde, ondanks de lagere inkomens in de wijken in het westen van de gemeente, die duidelijk in grotere mate arbeiderswijken zijn. De **activiteitsgraad**⁽³⁾ ligt iets lager dan het gemiddelde van het Gewest voor alle leeftijden, zowel voor mannen als voor vrouwen. Bedienden uit de privé- of de openbare sector vormen de grootste groep werknemers, arbeiders zijn duidelijk ondervertegenwoordigd. De gemeentelijke **werkloosheid**⁽⁴⁾ ligt lager dan het gewestelijke gemiddelde, hoewel ze iets groter is in de wijken in het westen van de gemeente. De jongerenwerkloosheid (26,1 %) ligt niet hoger dan het gewestelijk gemiddelde. Het profiel van de werkloosheid in Etterbeek lijkt sterk op het gewestelijke profiel. In het westen van de gemeente treft de werkloosheid vooral mannen tussen 25 en 49 jaar, in het oosten vooral oudere vrouwen, een typisch profiel voor welgestelde wijken waar meer vrouwen (vrijwillig) hun loopbaan opgeven. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een minimuminkomen of met een vervangingsinkomen is lager in Etterbeek dan in het Gewest. Het gaat voornamelijk om ouderen.

De ervaren **gezondheid** ligt ook dicht in de buurt van het gewestelijke gemiddelde. Zelfs na correctie voor de leeftijdsstructuur, die redelijk jong is in Etterbeek, ligt het **sterftecijfer**⁽⁵⁾ lager dan voor het Gewest, behalve voor ademhalingsaandoeningen bij vrouwen. Het **geboortecijfer**⁽⁶⁾ is stabiel en ligt onder het gewestelijke gemiddelde, ondanks het aandeel jongvolwassenen in de bevolking van Etterbeek. Vaak gaat het echter om alleenstaanden en bovendien bevallen vrouwen met een hoger diploma, die in deze gemeente goed vertegenwoordigd zijn, later. In de helft van de gevallen vinden de geboorten plaats in gezinnen met dubbele inkomens, wat voor de jonge kinderen goede vooruitzichten veronderstelt. Een stijgend aantal geboorten is toe te schrijven aan onderdanen uit de EU.

Wat het secundair **onderwijs** betreft, volgt de meerderheid van de jongeren die in Etterbeek wonen, algemeen secundair onderwijs. Het aandeel jongeren dat technisch en beroepsonderwijs volgt, ligt dicht bij het gewestelijke

(1,2,3,4,5,6) Zie woordenlijst.

gemiddelde. Hoewel niet te verwaarlozen en iets meer uitgesproken bij de jongens, ligt de schoolachterstand in Etterbeek niet hoger dan het gemiddelde in het Gewest. De situatie in het Brussels Gewest is echter verre van schitterend. Het aantal leerlingen dat na het leerplichtonderwijs voortstudeert, ligt verhoudingsgewijs niet hoger dan het gewestelijke gemiddelde. Het gemiddelde opleidingsniveau van de inwoners stelt geen specifiek probleem bij de inschakeling op de arbeidsmarkt en, bij een gelijk diploma zien we verhoudingsgewijs minder werklozen dan verwacht op basis van het gemiddelde van het Gewest, vooral in het oosten en in het noorden van de gemeente.

Als gemeente uit de eerste kroon heeft Etterbeek een redelijk oud **gebouwenbestand**: meer dan 3/4 van de woningen dateert van voor 1961. Ze zijn doorgaans comfortabel tot zeer comfortabel. De staat van de binnenkant zorgt soms voor problemen als gevolg van de ouderdom van bepaalde voorzieningen, maar de buitenkant en de vormgeving vallen in de smaak. Rust en netheid worden over vrijwel het hele grondgebied nogal streng beoordeeld, met uitzondering van het oostelijke deel wat netheid betreft. De nabijheid van het Jubelpark verbetert de perceptie van de groene ruimten maar matig. De inwoners in de meeste wijken vinden dat hun onmiddellijke omgeving op dit vlak redelijk slecht scoort. Het aandeel huishoudens met toegang tot een privétuin is zeer laag in de gemeente, waar meer dan drie vierde van de inwoners in appartementen woont.

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Etterbeek kunnen we een aantal **aandachtspunten** distilleren:

- Hoewel het aandeel ouderen sterk daalt, zal de gemeente nog vele jaren geconfronteerd worden met de vergrijzing van de bevolking. De gemiddelde leeftijd stijgt al enkele jaren niet meer. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat er heel veel jongvolwassenen wonen, deels onder invloed van de aanwezigheid van de Europese instellingen. Dit beperkt de aanwezigheid van gezinnen met jonge kinderen, die waarschijnlijk problemen hebben om in de gemeente te komen wonen als hun inkomens niet hoog genoeg zijn.
- De sociaaleconomische situatie van de meeste inwoners, die gunstig tot zeer goed is dankzij een goede inschakeling op de arbeidsmarkt, verhuult de significante aanwezigheid van gezinnen uit de middenklasse in het centrum en het westen van de gemeente niet. De positie van deze middenklassen op de arbeidsmarkt lijkt te verzwakken, vooral omdat zij eerder een intermediair dan een hoger opleidingsniveau hebben. In deze context kan de stijgende werkloosheid tot problemen leiden bij gezinnen die twee banen nodig hebben om de financiële stabiliteit te waarborgen.

Informatie over het welzijns- en gezondheidsaanbod: www.sociaalbrussel.be

Sociaal Brussel online (www.sociaalbrussel.be) werd ontwikkeld door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en biedt gratis, eenvoudig en snel toegang tot de Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige welzijns- en gezondheidsorganisaties die actief zijn in de gemeente of in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest.

Dit instrument – dat dagelijks wordt geüpdatet – helpt om het welzijnsnetwerk in zijn gemeente in real time te vatten en te lokaliseren op de kaart van het Brussels Gewest.

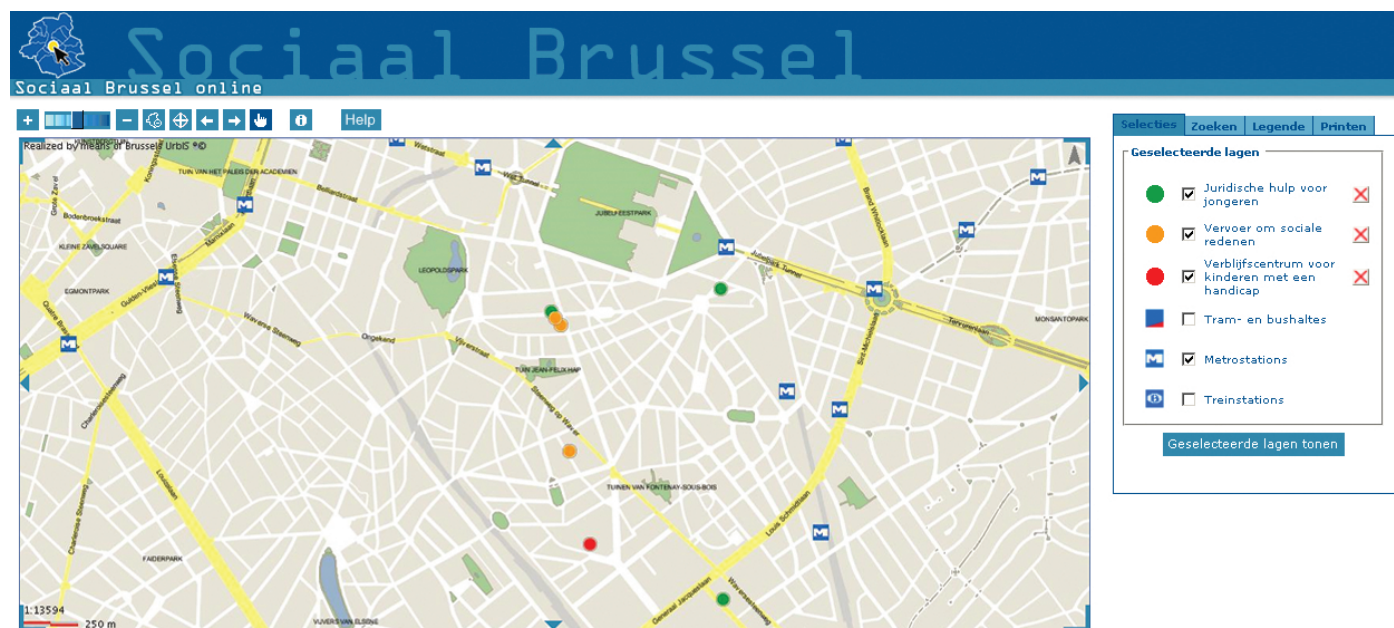
Er zijn 4 zoekmethodes gaande van de meest eenvoudige tot de meest complexe:

- op naam van de organisatie of dienst
- via een zoekterm (type Google)
- via een sector
- via een specifiek criterium of een combinatie van criteria.

Sinds juni 2008 wordt de informatie sector per sector online geplaatst (meer dan 4 300 adressen in juni 2011).

In enkele muisklikken beschikt u over concrete, geactualiseerde, op een kaart gevisualiseerde informatie.

Het **kruisen van de informatie over het aanbod met de gegevens** uit de volgende hoofdstukken – demografische gegevens, socio-economische kenmerken, gegevens over de algemene gezondheidstoestand, over opleiding en huisvesting – kan bijdragen tot het objectiveren van de tekorten op het vlak van voorzieningen, het stimuleren van de creatie van aangepaste dienstverlening, de ondersteuning van de netwerking, het aanwakkeren van de bewustwording en de coördinatie, het aanmoedigen van burgerparticipatie in de wijken.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

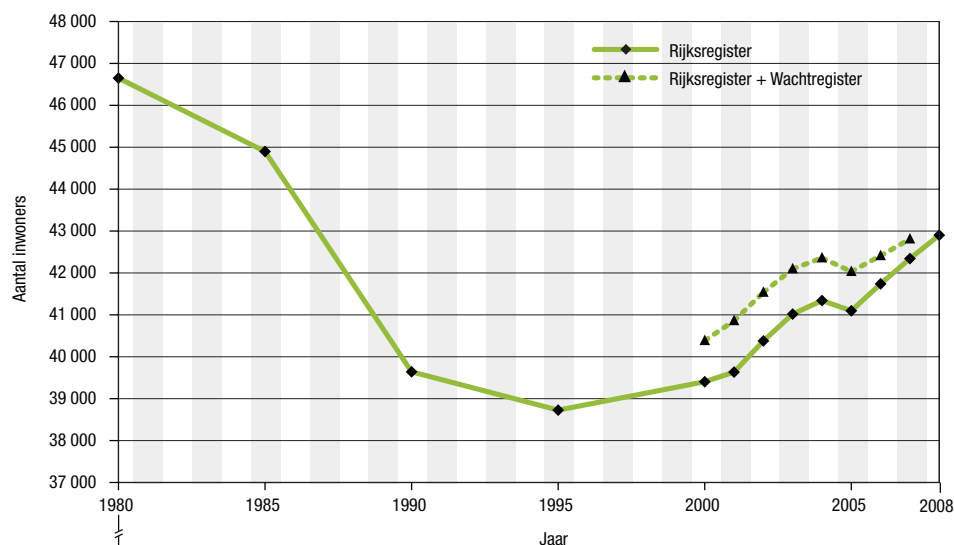

Van een aantal demografische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen "Type huishoudens", "Nationaliteiten", "Woonmobiliteit", "Leeftijdsstructuur" onder het thema "Demografie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

2.1 Totale bevolking

Figuur 1: Evolutie van de totale bevolking van Etterbeek (1980-2008).

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister en Wachtregister

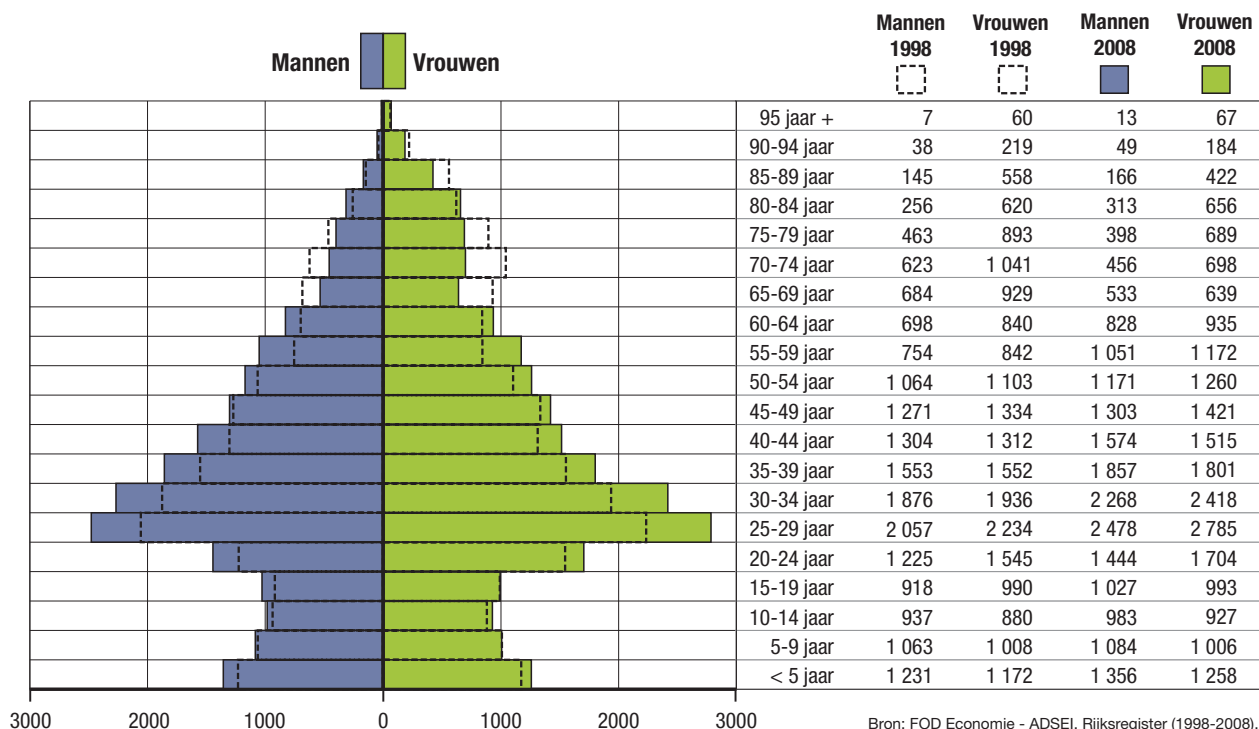
Het Rijksregister van de natuurlijke personen vermeldt de personen die zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeenten. Deze personen kunnen al dan niet de Belgische nationaliteit hebben (al naargelang bepaalde verblijfsvoorwaarden). Ook vreemdelingen die tewerkgesteld worden door de Europese instellingen en hun gezinsleden zijn er in opgenomen (behalve die met diplomatieke status).

Het Wachtregister, in het leven geroepen bij wet van 24 mei 1994, bevat de vreemdelingen die zich als vluchteling opgeven of die vragen als vluchteling te worden erkend.

Het aantal inwoners in Etterbeek is tot 1995 geleidelijk aan afgenomen. Sindsdien zien we een significante stijging van de bevolking, die in 2008 42 902 inwoners telt.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Figuur 2: Evolutie van de totale bevolking van Etterbeek op 01/01/1998 en 01/01/2008.

Op 1 januari 2008 telt de gemeente Etterbeek officieel 42 902 inwoners (20 352 mannen en 22 550 vrouwen). Bovendien telt het Wachtregister 468 personen (in 2007). 4,1 % van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Etterbeek. Sedert 10 jaar wordt een stijging van de bevolking vastgesteld in alle leeftijdscategorieën, behalve bij de 65-plussers.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking van Etterbeek en het Brussels Gewest tussen 1998 en 2008.

	Etterbeek			Brussels Gewest		
	1998	2003	2008	1998	2003	2008
% < 3 jaar	3,8 %	3,6 %	3,8 %	3,9 %	4,2 %	4,5 %
% < 18 jaar	18,8 %	18,6 %	18,1 %	20,9 %	21,4 %	21,9 %
% < 20 jaar	20,9 %	20,6 %	20,1 %	23,2 %	23,6 %	24,2 %
% 18-64 jaar	64,5 %	67,0 %	69,5 %	61,9 %	62,8 %	63,6 %
% 20-64 jaar	62,4 %	65,0 %	67,6 %	59,6 %	60,6 %	61,3 %
% 65 jaar en meer	16,7 %	14,4 %	12,3 %	17,2 %	15,9 %	14,5 %
% 80 jaar en meer	4,9 %	4,6 %	4,4 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Verouderingsindex (≥ 65 jaar / 0-19 jaar)	79,7	70,3	61,2	74,0	67,2	60,0
Afhankelijkheidsindex (0-19 + ≥ 65 jaar) / (20-64 jaar)	60,1	53,8	48,0	67,8	65,1	63,0
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar / ≥ 65 jaar)	29,1	31,7	35,4	26,3	28,8	32,4

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

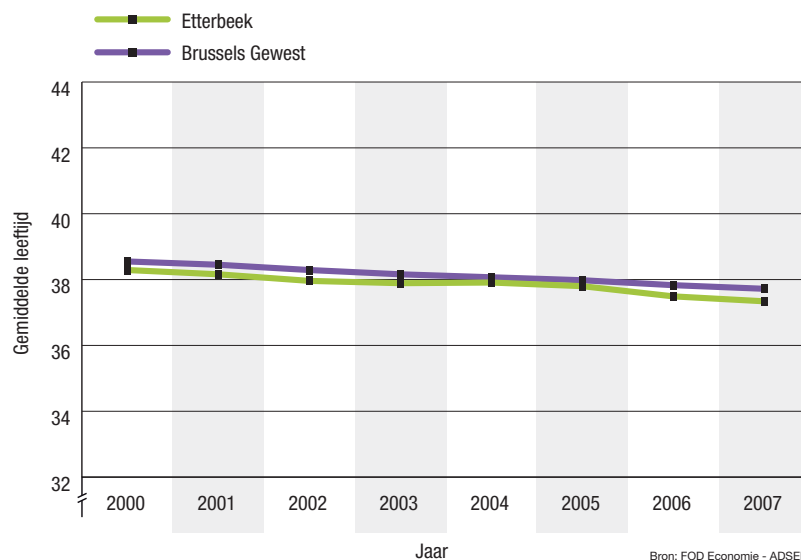
De verouderingsindex wordt berekend als de verhouding tussen de pensioengerechtigde personen (65 jaar en +) en de jongeren onder de 20 jaar. De afhankelijkheidsindex wordt berekend als de verhouding tussen hetzij personen die de schoolleeftijd hebben (jonger dan 20 jaar), hetzij pensioengerechtigde personen en personen tussen 20 en 64 jaar.

De intensiteit van de veroudering is het aandeel van de zeer oude personen (ouder dan 80 jaar) binnen de groep ouder dan 65 jaar.

De gemeente Etterbeek telt meer actieve personen dan het Brussels Gewest, maar minder jongeren en ouderen. De verouderingsindex is iets hoger dan die van het Gewest. We zien een evolutie die lichtjes afwijkt met een stagnering en zelfs een daling van het aandeel jongeren (terwijl dit deel stijgt in het Gewest). De daling van het aandeel 65-plussers verloopt sneller in Etterbeek.

In de afgelopen jaren is de bevolking van het Brussels Gewest verjongd. De gemiddelde leeftijd van de inwoners van Etterbeek volgt deze gewestelijke tendens op de voet.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd in Etterbeek en het Brussels Gewest van 2000 tot 2007.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

2.3 Huishoudens

2.3.1 SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS

Tabel 2: Samenstelling van de huishoudens in Etterbeek en het Brussels Gewest op 01/01/2007 (alternatieve tabel ⁽⁷⁾)

	Etterbeek		Brussels Gewest	
	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens
Alleenstaande mannen	6 114	26,3	118 947	23,7
Alleenstaande vrouwen	7 205	31,0	128 742	25,6
Paar zonder kinderen	3 572	15,4	82 178	16,4
Paar met kinderen	3 767	16,2	106 178	21,1
Alleenstaande moeder met kinderen	1 769	7,6	47 068	9,4
Alleenstaande vader met kinderen	245	1,1	7 660	1,5
Andere	534	2,3	11 492	2,3
Totaal aantal private huishoudens	23 206	100,0	502 265	100,0

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007.

57,3 % van de huishoudens zijn huishoudens van één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont. Een huishouden kan uit een of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een eenpersoonshuishouden. Zo vertegenwoordigen de 2 924 alleenstaande mannen in Etterbeek 18,3 % van de huishoudens, maar slechts 8,6 % van de totale bevolking.

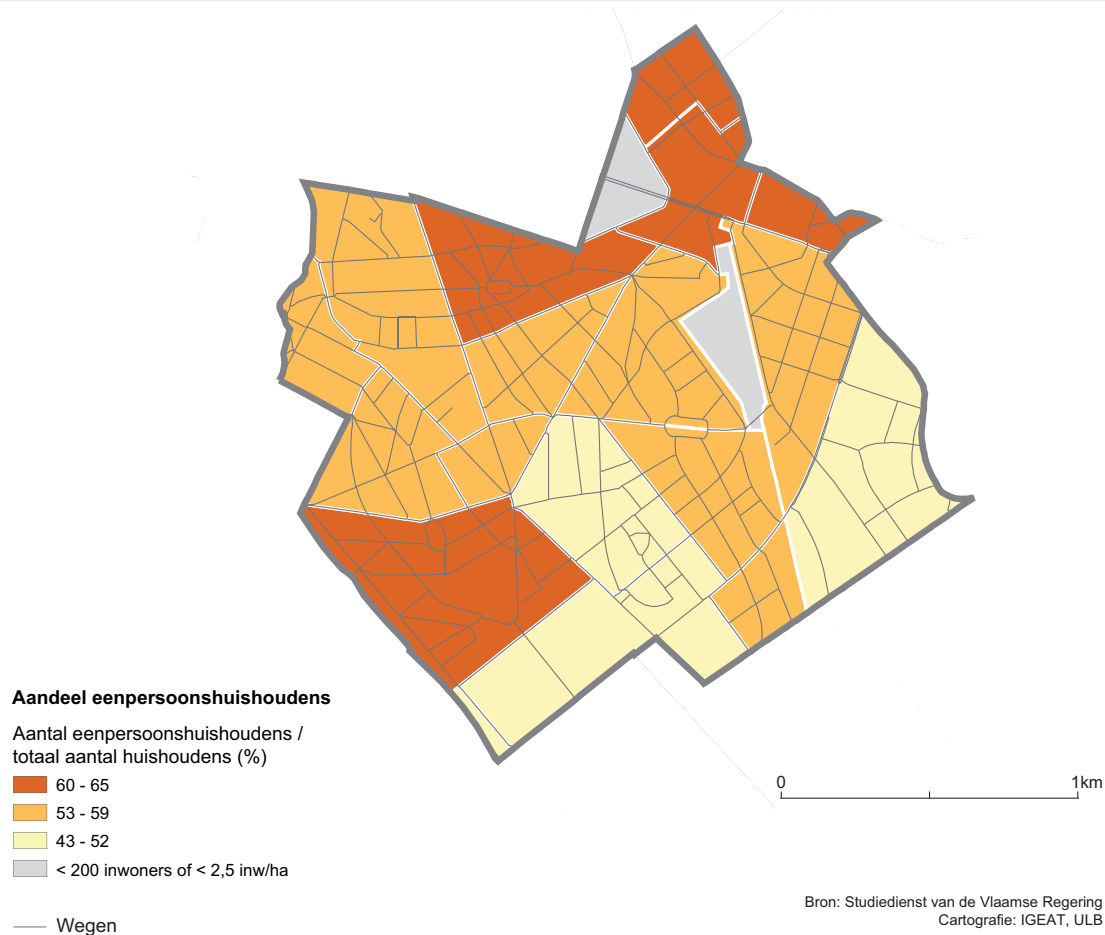
Minstens 72,7 % van de huishoudens heeft geen kinderen (minstens 65,7 % in het Brussels Gewest). 34,9 % van de huishoudens met kinderen zijn eenouderhuishoudens, vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 245 alleenstaande vaders met kinderen.

(7) In tegenstelling tot de tabellen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, worden in deze tabellen niet enkel gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden.

2.3 Huishoudens

2.3.2 EENPERSOONSHUISHOUDENS

Kaart 3: Aandeel eenpersoonshuishoudens per statistische buurt in Etterbeek op 01/01/2007.

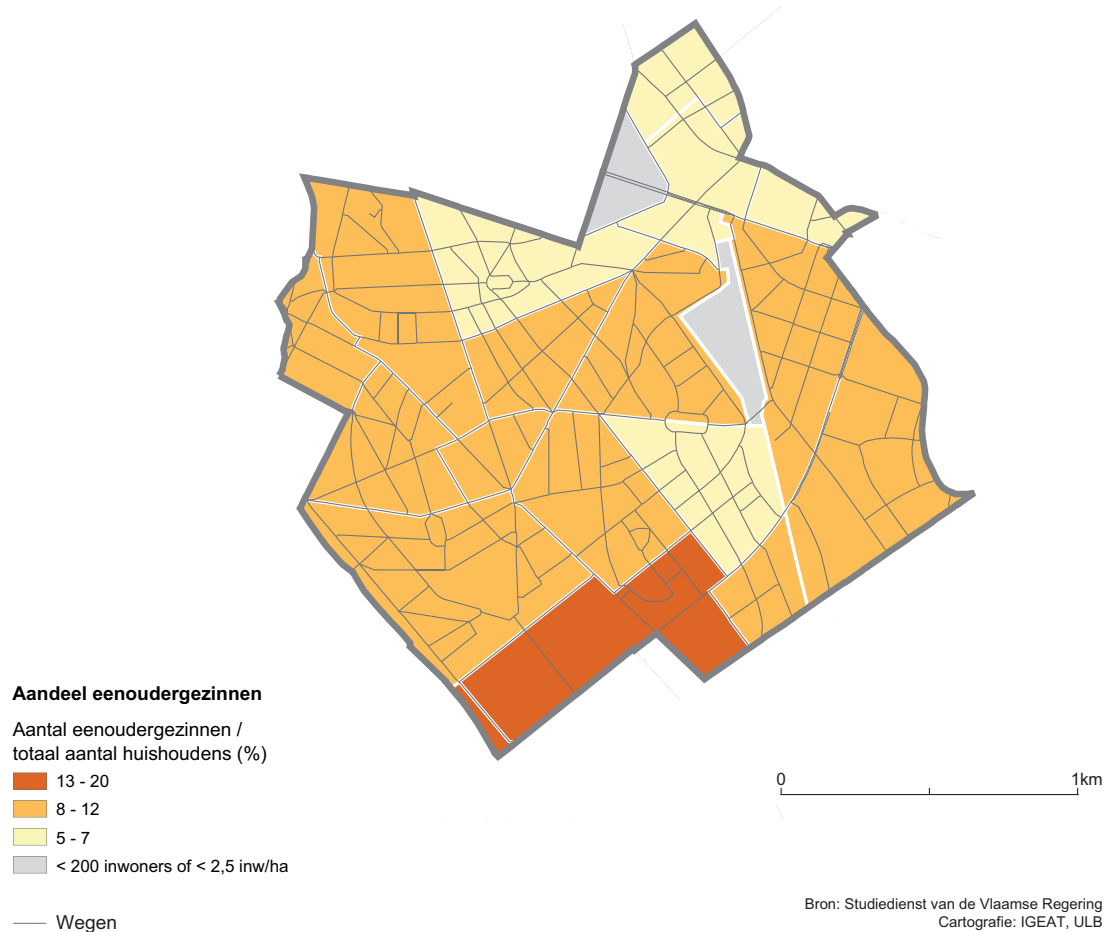

Het aandeel eenpersoonshuishoudens is veel groter in Etterbeek (57,3 %) dan in het Gewest (49,3 %). Het grootste aandeel eenpersoonshuishoudens wordt vastgesteld in de statistische buurten “A20-Tervurensepoort-Braffort” (65,1 %) en “A01-Sint-Gertrudis” (64,5 %), het laagste aandeel in de buurten “A322-Nieuwe Baan-Zuid” (43,2 %) en “A311-Kazerne” (47,3 %).

2.3 Huishoudens

2.3.3 EENOUDERGEZINNEN

Kaart 4: Aandeel eenoudergezinnen per statistische buurt in Etterbeek op 01/01/2007.

Het aandeel eenoudergezinnen is lager in Etterbeek (8,7 %) dan in het Gewest (10,9 %). Het bedraagt 34,9 % van alle gezinnen met kinderen, wat een relatief hoog aandeel is bij de Brusselse gemeenten. Het aandeel is het hoogst in de buurt “A322-Nieuwe Baan-Zuid” (20,1 %), een wijk met sociale woningen.

Het aandeel eenoudergezinnen is er vaak hoger omdat dit een belangrijk criterium is om er te kunnen wonen. Het laagste aandeel vinden we in de buurt “A22- Tervurensepoort - L. De Lantsh” (7,7 %).

2.4 Multiculturaliteit

Tabel 3: Voornaamste nationaliteiten in Etterbeek en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Etterbeek			Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%	Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	42 902	100,0	Totaal (+ vluchtelingen)	1 048 491	100,0
België	26 696	62,2	België	753 448	71,9
Frankrijk	2 931	6,8	Frankrijk	46 006	4,4
Italië	1 465	3,4	Marokko	39 095	3,7
Polen	1 438	3,4	Italië	26 695	2,5
Spanje	1 023	2,4	Spanje	19 210	1,8
Portugal	916	2,1	Portugal	16 127	1,5
Duitsland	824	1,9	Polen	15 645	1,5
Verenigd Koninkrijk	781	1,8	Turkije	10 516	1,0
Marokko	582	1,4	Duitsland	8 886	0,8
Griekenland	372	0,9	Roemenië	8 718	0,8

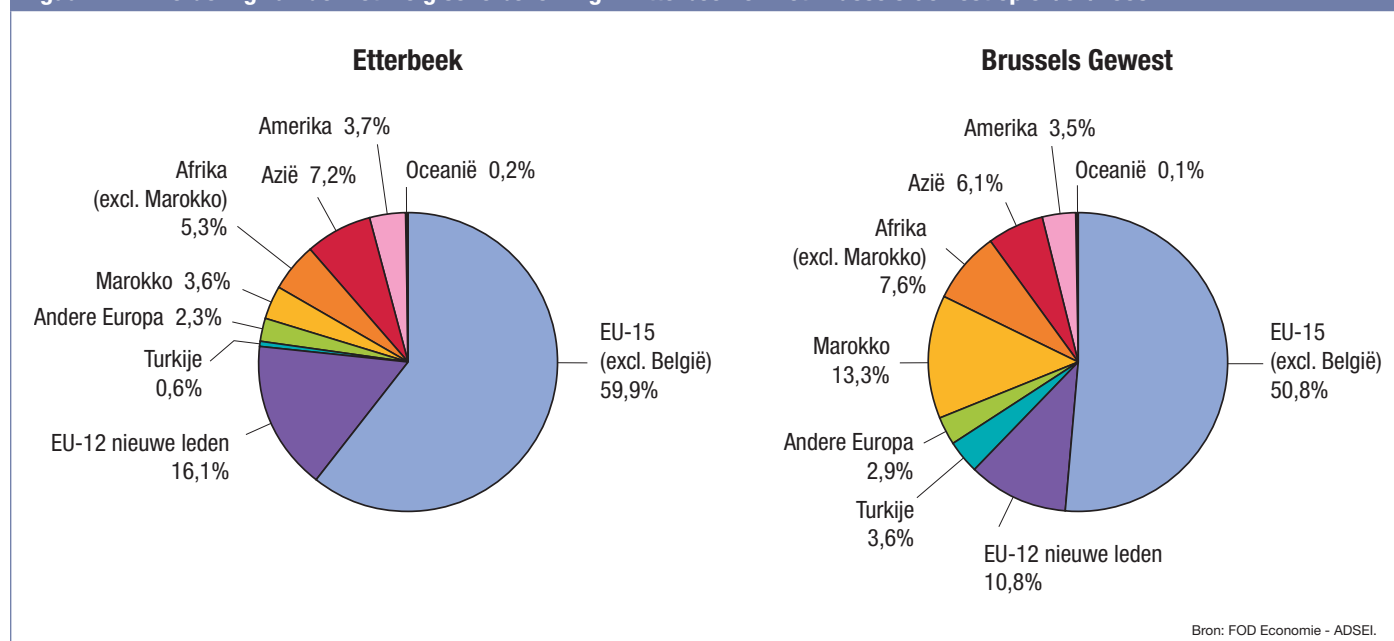
Bron: FOD Economie – ADSEI, Rijksregister, 2008.

In 2008 had 37,8 % van de bevolking van de gemeente Etterbeek niet de Belgische nationaliteit⁽⁸⁾, dit is ruimschoots meer dan het gewestelijke gemiddelde (28,1 %).

(8) Het betreft wel degelijk de nationaliteit en niet de origine. Een groot deel van de allochtone gemeenschap is door naturalisatie Belg geworden. De statistieken per nationaliteit geven niettemin een duidelijk beeld van de recentste migraties.

2.4 Multiculturaliteit

Figuur 4: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Etterbeek en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

In Etterbeek (59,9 %) nog meer dan voor het Gewest (50,8 %), is de meerderheid van de niet-Belgische bevolking afkomstig uit de 15 landen van de Europese Unie (lidstaten vóór 2004⁽⁹⁾). Onder de niet-Belgen is de Franse gemeenschap (18,1 % van de niet-Belgen, 6,8 % van de totale bevolking) de grootste, gevolgd door de Italianen (9,0 % van de niet-Belgen), de Polen (8,9 % van de niet-Belgen), de Spanjaarden (6,3 % van de niet-Belgen) en de Portugezen (5,7 % van de niet-Belgen).

(9) EU-15: Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

EU-12 nieuwe leden: Cyprus, Hongarije, Malta, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije.

3. SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN

Er zijn een aantal sociaaleconomische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen: "Inschakeling op de arbeidsmarkt" en "Inkomens" onder het thema "Economie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.1 ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCH STATUUT

Tabel 4: Algemeen sociaal-economisch statuut van de bevolking van Etterbeek op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

Mannen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	7 822	0,2	27,6	59,6	47,7	9,0	4,4
	Werkzoekend	1 364	0,0	6,6	8,8	13,0	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	1 867	-	-	0,1	7,8	80,3	91,4
	Andere niet-actieven	9 399	99,7	65,8	31,5	31,4	10,7	4,2
Totale bevolking KBSZ		20 452	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vrouwen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	6 840	0,3	25,1	49,7	38,3	3,2	0,5
	Werkzoekend	1 302	0,0	4,6	8,0	12,1	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	3 118	-	-	0,2	10,2	76,2	90,3
	Andere niet-actieven	11 285	99,7	70,2	42,1	39,3	20,6	9,2
Totale bevolking KBSZ		22 545	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal (mannen en vrouwen)		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	14 662	0,3	26,3	54,6	42,8	5,6	1,6
	Werkzoekend	2 666	0,0	5,5	8,4	12,6	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	4 985	-	-	0,1	9,1	77,9	90,6
	Andere niet-actieven	20 684	99,7	68,2	36,9	35,6	16,6	7,8
Totale bevolking KBSZ		42 997	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: KBSZ⁽¹⁰⁾, gegevens op 31/12/2007.

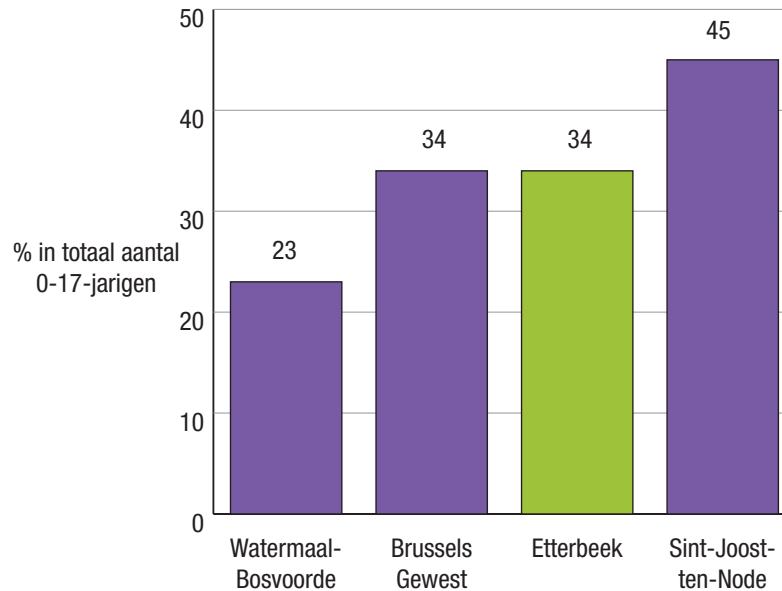
In Etterbeek heeft 54,6 % van de 25-49-jarigen een baan (werknemer of zelfstandige), dit is iets minder dan het gewestelijk gemiddelde (57,0 %). In de groep 18 tot 24 jaar (26,3 % tegenover 27,3 %), 50 tot 64 jaar (42,8 % tegenover 44,6 %) en in mindere mate in de groep van de -18-jarigen (0,3 % tegenover 0,4 %) ligt het percentage eveneens lager.

(10) Meer informatie over de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KBSZ) en de categorie "andere" vindt u op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn onder de rubriek Armoede/gegevensbronnen. Deze categorie bevat onder anderen studenten, huisvrouwen en -mannen,...

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.2 MINDERJARIGEN IN EEN HUISHOUDEN ZONDER BETAALD WERK

Figuur 5: Aandeel minderjarigen in een huishouden zonder betaald werk in Etterbeek en het Brussels Gewest op 31/12/2005.

Bron: KBSZ op 31/12/2005.

In de gemeente Etterbeek leeft 34 % van de jongeren onder de 18 jaar in een gezin zonder inkomen, even veel als in het Gewest. Dit gemiddelde cijfer verdoezelt echter de verschillen op het gemeentelijk grondgebied⁽¹¹⁾.

(11) Voor meer informatie zie pagina 80 van de "Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad" van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.1 ACTIEVE BEVOLKING

Tabel 5: Activiteitsgraad ⁽¹²⁾ van de bevolking van Etterbeek en het Brussels Gewest op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

	Etterbeek			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Activiteitsgraad	59,9	50,5	55,1	64,4	53,6	59,0
Activiteitsgraad van 15-24-jarigen	26,1	23,8	24,9	28,3	25,2	26,7
Activiteitsgraad van 25-49-jarigen	68,4	57,7	63,0	74,1	63,5	68,9
Activiteitsgraad van 50-64-jarigen	60,7	50,5	55,4	67,4	51,9	59,3
Activiteitsgraad 65-plussers	7,7	2,1	4,2	7,2	2,1	4,1

Bron: KBSZ (gegevens op 31/12/07).

De activiteitsgraad in Etterbeek (55,1 %) ligt iets lager dan die van het Brussels Gewest (59,0 %). Dit wordt vastgesteld in alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 65-plussers. Een lage activiteitsgraad bij de groep 15-24 jaar kan wijzen op een sterkere geneigdheid om hoger onderwijs te volgen. De activiteitsgraad bedraagt 24,9 % in de gemeente, tegenover 26,7 % in het Brussels Gewest.

(12) De activiteitsgraad is het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat actief is op de arbeidsmarkt (werkend en werkzoekend) ten opzichte van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.2 WERKZOEKENDE

Tabel 6: Werkloosheidsgraad en kenmerken van werkzoekenden in Etterbeek en het Brussels Gewest op 01/01/2008, naar geslacht.

	Etterbeek			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Werkloosheidsgraad	15,4	17,5	16,4	17,8	20,5	19,0
Werkloosheidsgraad van min 25-jarigen	26,1	26,2	26,1	29,8	33,7	31,7
Werkloosheidsduur						
< 1 jaar	36,8	38,5	37,6	38,1	36,6	37,4
1 tot 2 jaar	17,3	16,9	17,1	16,4	15,9	16,2
2 tot 5 jaar	29,1	25,7	27,4	26,2	26,3	26,3
5 jaar en +	16,8	18,9	17,9	19,2	21,2	20,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werkzoekenden naar leeftijd						
< 25 jaar	13,6	13,6	13,6	14,8	16,5	15,6
25-49 jaar	69,6	69,7	69,6	69,0	68,7	68,8
50 jaar en +	16,8	16,7	16,7	16,2	14,9	15,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werklozen naar nationaliteit						
Belgen	72,0	71,1	71,5	67,3	72,6	69,9
EU (excl. Belgen)	10,5	12,2	11,4	10,5	11,5	11,0
Niet EU	17,4	16,7	17,1	22,2	16,0	19,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: NBB, FOD Economie – ADSEI, ACTIRIS, Steunpunt-WSE, Berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid, Actiris.

De werkloosheidsgraad in Etterbeek (16,4 %) ligt lager dan in het Gewest (19,0 %), ook voor de leeftijdsgroep onder 25 jaar (26,1 % tegenover 31,7 %). Bovendien vertonen werklozen in deze gemeente de neiging om minder lang werkloos te blijven dan in het Gewest. Op 1 januari 2008 was 37,6 % van de werklozen minder dan één jaar werkloos (tegenover 37,4 % voor het Gewest) en was 17,9 % al meer dan 5 jaar werkloos (tegenover 20,2 %).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.1 GEMIDDELD EN MEDIAAN INKOMEN

Tabel 7: Gemiddeld en mediaan inkomen in euro per jaar, per inwoner en per aangifte, Etterbeek, Brussels Gewest en België, inkomens 2006.			
	Gemiddeld inkomen per inwoner (2006)	Gemiddeld inkomen per aangifte (2006)	Mediaan inkomen per aangifte (2006)
Etterbeek	€ 11 474	€ 23 116	€ 17 229
Brussels Gewest	€ 11 988	€ 22 516	€ 15 932
België	€ 14 173	€ 24 949	€ 18 833

Bron: FOD Economie – ADSEI, Fiscale statistieken 2007 (inkomens 2006).

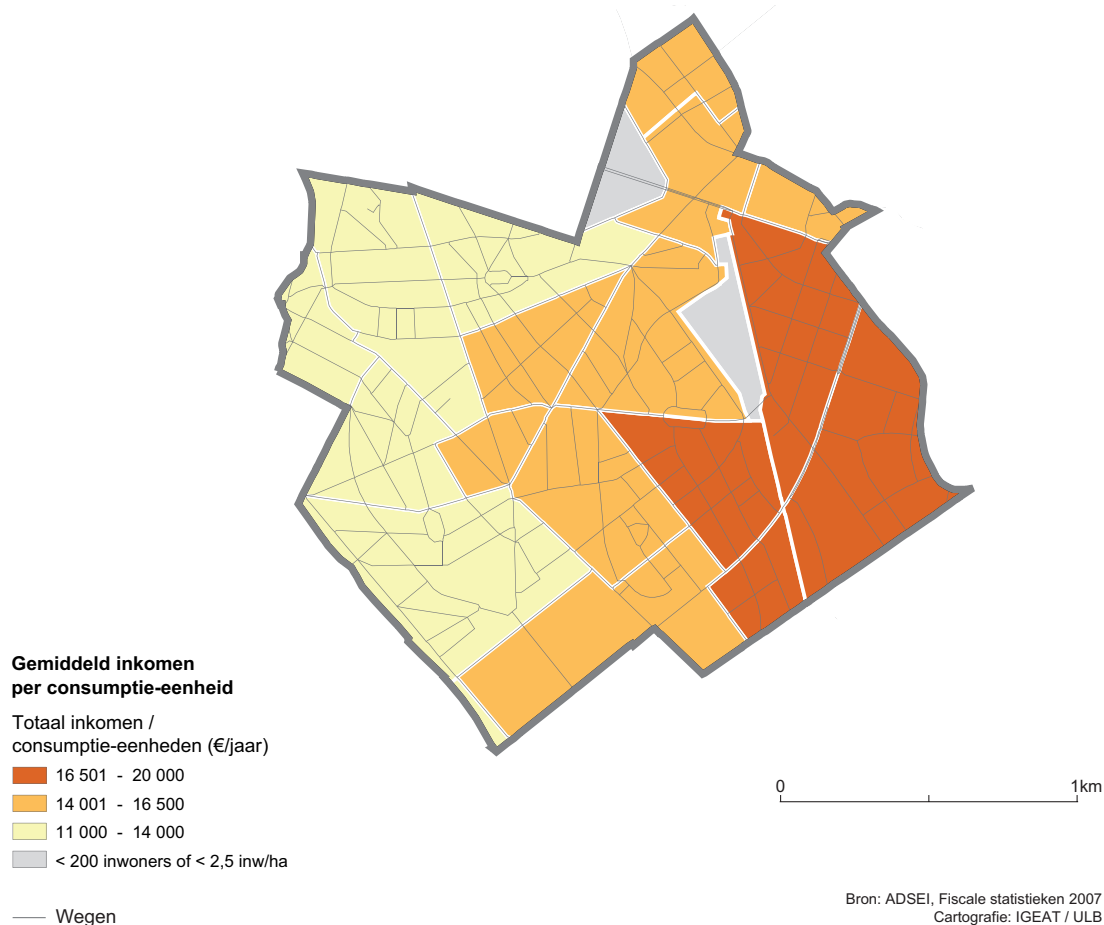
Het gemiddelde inkomen per inwoner is het totale inkomen gedeeld door de totale bevolking. Het gemiddelde inkomen per aangifte is het totale inkomen gedeeld door het aantal fiscale aangiften. Het mediane inkomen is het inkomen dat de bevolking precies in twee verdeelt: de helft van de bevolking heeft een inkomen hoger dan het mediane inkomen, de andere helft een lager.

Het gemiddelde inkomen in Etterbeek ligt iets onder het gewestelijke gemiddelde. Het mediane inkomen in Etterbeek is hoger dan dat van het Brussels Gewest⁽¹³⁾ maar lager dan dat van het land.

(13) Voor meer informatie zie de Welzijnsbarometer van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Kaart 5: Gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid per statistische buurt in Etterbeek, inkomens 2006.

Het gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid werd berekend door het aangegeven totaal inkomen te vergelijken met het aantal consumptie-eenheden in de wijk. De consumptie-eenheden herevalueren de bevolking rekening houdend met de huishoudensstructuur, aangezien deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. De consumptie-eenheden worden als volgt gedefinieerd: de eerste volwassene van een huishouden

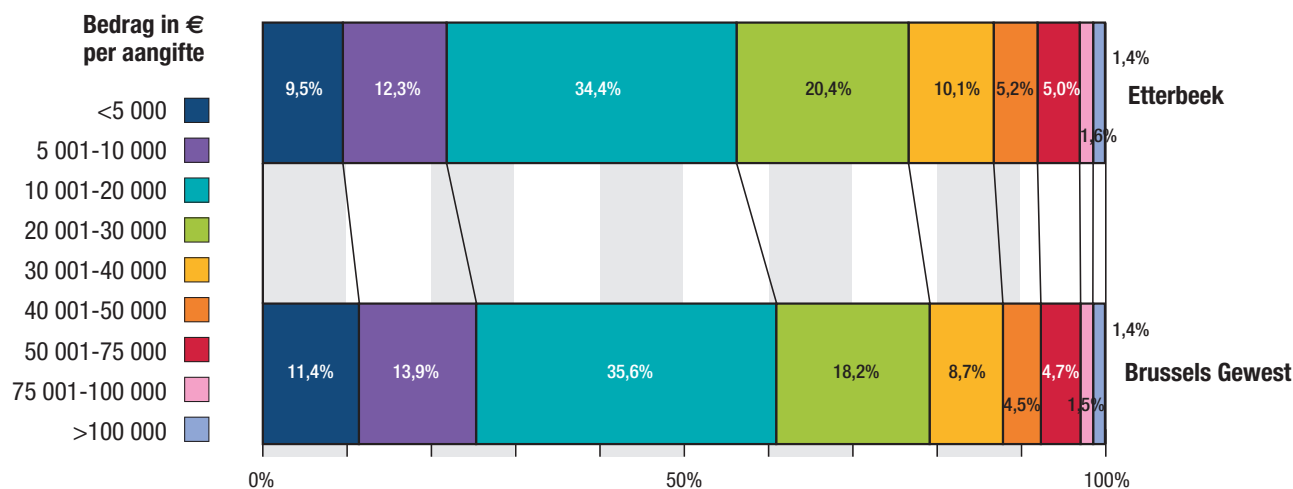
geldt als 1 consumptie-eenheid, de andere volwassenen als 0,5 en de kinderen jonger dan 13 jaar als 0,3.

Op de kaart wordt een oost-westgradiënt vastgesteld met een maximum van € 19 964/jaar voor de buurt “A15-Sint-Michielscollege” en een minimum van € 11 261/jaar voor de buurt “A322- Nieuwe Baan-Zuid”.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.2 INKOMENSKLASSEN

Figuur 6: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen naar inkomensklasse, per aangifte, Etterbeek en het Brussels Gewest, 2005.

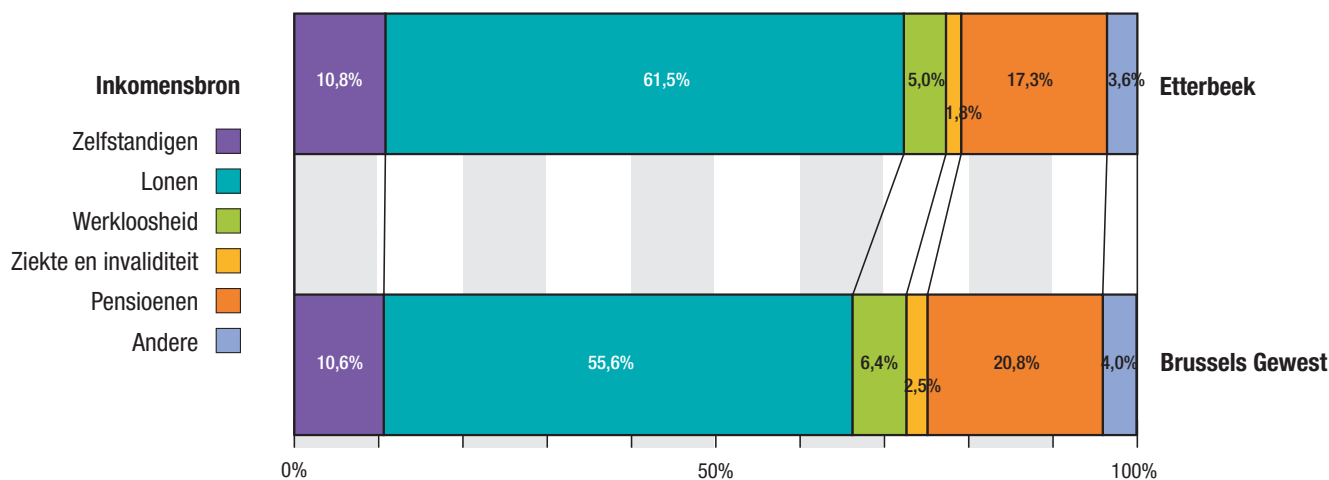
Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Etterbeek is een gemeente van middenklassen tot hogere klassen. Het aandeel lage inkomens (< € 10 000 per aangifte) is er kleiner dan in het Brussels Gewest en dat van de hoge inkomens (> € 75 000 per aangifte) is identiek (respectievelijk 21,8 % en 2,9 % tegenover 25,3 % en 2,9 %). Bijgevolg is het aandeel intermediaire inkomens (van € 10 000 tot € 75 000) er groter.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.3 INKOMENSBRON

Figuur 7: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen, Etterbeek en het Brussels Gewest, 2005.

Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Etterbeek is een gemeente met veel actieve inwoners. Het aandeel van de inkomens uit lonen (61,5 %) is er groter dan in het Gewest (55,6 %). Het aandeel van de pensioenen (17,3 %) ligt lager in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde (20,8 %).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.4 PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Tabel 8: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Etterbeek		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	4 000	100,0	93 462	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	247	6,2	7 177	7,7
Werkloosheidsuitkering	228	5,7	8 264	8,8
Uitkering voor mensen met een handicap	12	0,3	516	0,6
Totaal aantal jongeren met een uitkering	487	12,2	15 957	17,1
Actieve bevolking (18-64 jaar)	29 837	100,0	667 026	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	1 163	3,9	20 385	3,1
Werkloosheidsuitkering	2 900	9,7	91 409	13,7
Uitkering voor mensen met een handicap	398	1,3	11 198	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	4 461	15,0	122 992	18,4
Ouderen (≥ 65 jaar)	5 283	100,0	152 045	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	56	1,1	1 349	0,9
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	526	10,0	17 256	11,3
Uitkering voor mensen met een handicap	281	5,3	8 155	5,4
Totaal aantal ouderen met een uitkering	863	16,3	26 760	17,6

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – januari 2008, RVA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor Pensioenen 2008.

15,0 % van de actieve bevolking en 12,2 % van de jongeren in Etterbeek leven van een vervangingsinkomen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een leefloon of met een vervangingsinkomen is lager in Etterbeek dan in het Gewest. 16,3 % van de ouderen heeft recht op een inkomensgarantie, een invaliditeitsuitkering, een leefloon of een equivalent leefloon.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.5 GERECHTIGDEN OP EEN INKOMEN VAN HET OCMW

Tabel 9: Aantal gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Etterbeek				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	3	4	7	7 782	42	31	73	229 420
18-24	199	34	233	4 000	5 791	1 355	7 146	93 462
25-49	519	121	640	19 420	11 211	3 908	15 119	411 019
50-64	224	32	256	6 417	4 553	666	5 219	162 545
≥65	44	11	55	5 283	1 103	232	1 335	152 045
Totaal	989	202	1191	42 902	22 700	6 192	28 892	1 048 491

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Tabel 10: Aandeel gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

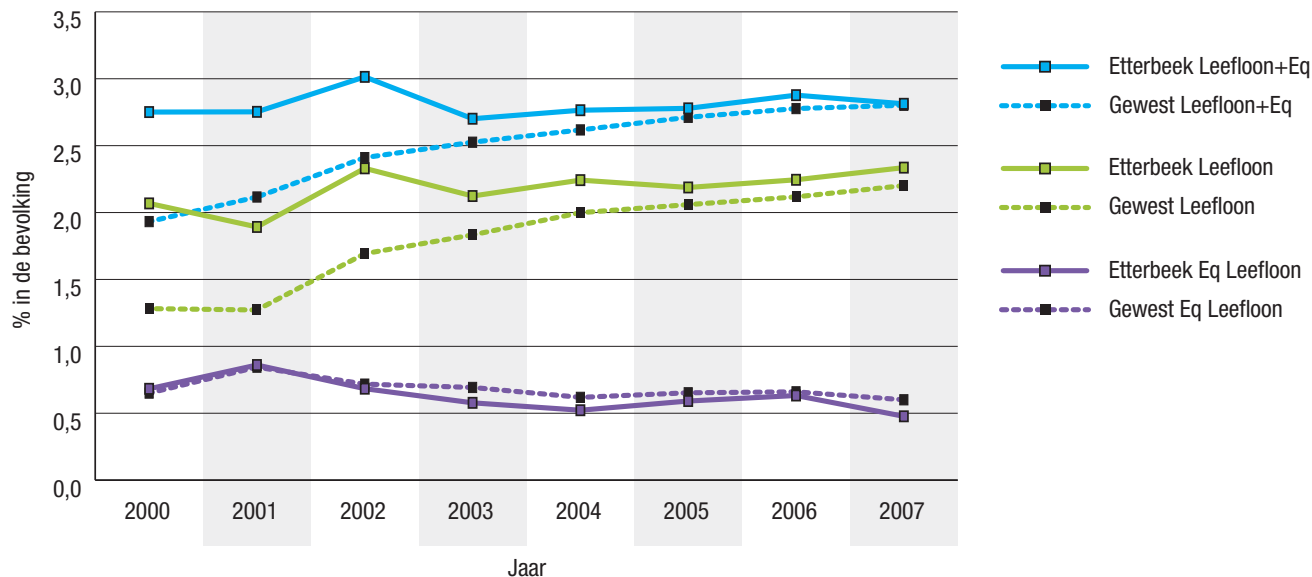
	Etterbeek				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	0,0	0,1	0,1	100 %	0,0	0,0	0,0	100 %
18-24	5,0	0,9	5,8	100 %	6,2	1,4	7,6	100 %
25-49	2,7	0,6	3,3	100 %	2,7	1,0	3,7	100 %
50-64	3,5	0,5	4,0	100 %	2,8	0,4	3,2	100 %
≥65	0,8	0,2	1,0	100 %	0,7	0,2	0,9	100 %
Totaal	2,3	0,5	2,8	100 %	2,2	0,6	2,8	100 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Eind 2007 had 2,8 % van de bevolking van Etterbeek een vervangingsinkomen, wat gelijk is aan het gemiddelde in het Brussels Gewest. De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is hier proportioneel het meest vertegenwoordigd, maar minder in Etterbeek dan in het Brussels Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Figuur 8: Evolutie van het aandeel gerechtigden op het leefloon of equivalent leefloon in Etterbeek en het Brussels Gewest tussen 2000 en 2007.

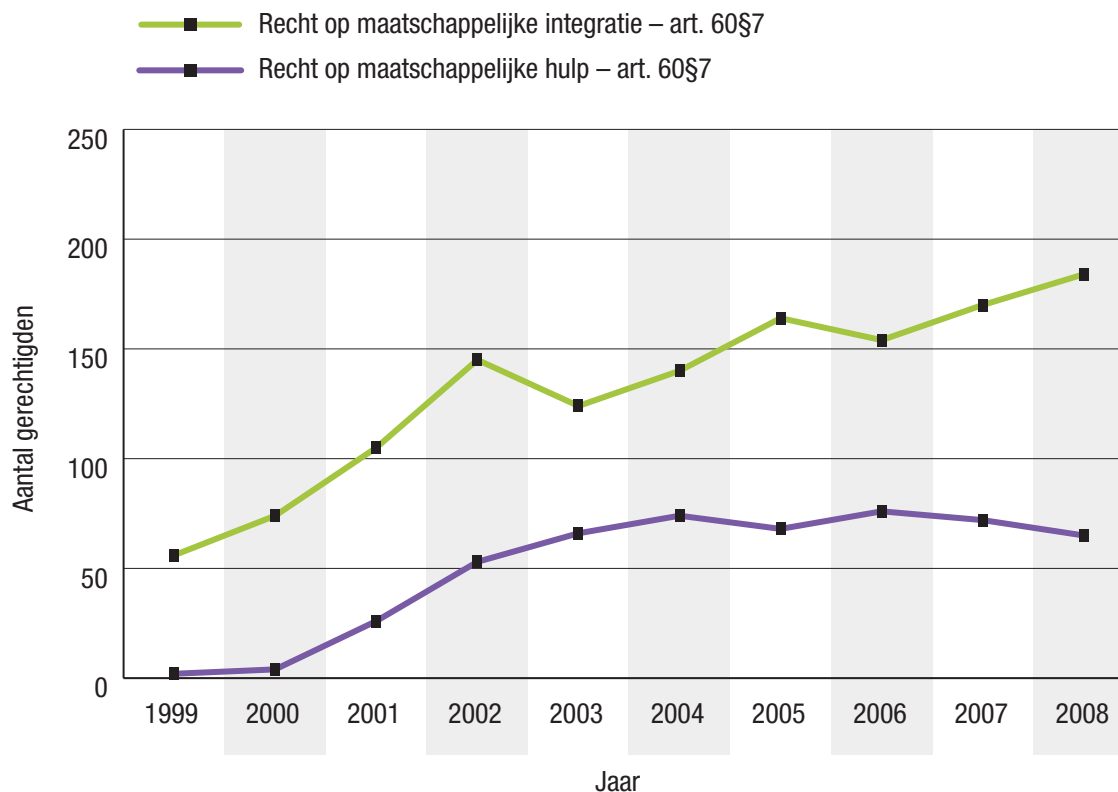
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, gegevens op 31/12/2007, FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

Tussen 2000 en 2007 lijkt het aandeel personen in Etterbeek dat recht heeft op een inkomen van het OCMW zich te stabiliseren en in de buurt te komen van het gewestelijke gemiddelde, dat echter stijgt.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.6 TEWERKSTELLINGSMAATREGELEN

Figuur 9: Aantal mensen tewerkgesteld overeenkomstig artikel 60§7 in het OCMW van Etterbeek tussen 1999 en 2008.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

Het aantal via artikel 60§7 tewerkgestelde personen in Etterbeek is tussen 1999 en 2008 gestegen. Zowel rechthebbenden op maatschappelijke integratie als rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening kunnen door het OCMW worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.7 MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN (RVV EN OMNIO)

Tabel 11: Aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Etterbeek, naar leeftijdscategorie.

Etterbeek	Aantal gerechtigden				Aantal personen ten laste			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	18	399	855	1 272	190	134	69	393
OCMW	12	993	33	1 038	758	322	16	1 096
IGO	0	12	386	398	4	20	43	67
Mensen met een handicap	2	336	219	557	104	91	28	223
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	33	2		35	0	0		0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		351	6	358	113	137	2	252
OMNIO	164	196	1	361				
Totaal aantal gerechtigden	230	2 289	1 500	4 019	1 169	704	158	2 031
Totale bevolking KBSZ	8 665	29 028	5 304	42 997	8 665	29 028	5 304	42 997

Bron: KBSZ 2008.

Tabel 12: Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Etterbeek, naar leeftijdscategorie.

Etterbeek	% gerechtigden in de bevolking				% personen ten laste in de bevolking			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	0,2	1,4	16,1	3,0	2,2	0,5	1,3	0,9
OCMW	0,1	3,4	0,6	2,4	8,7	1,1	0,3	2,5
IGO	0,0	0,0	7,3	0,9	0,0	0,1	0,8	0,2
Mensen met een handicap	0,0	1,2	4,1	1,3	1,2	0,3	0,5	0,5
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	0,4	0,0		0,1	0,0	0,0		0,0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		1,2	0,1	0,8	1,3	0,5	0,0	0,6
OMNIO	1,9	0,7	0,0	0,8				
Totaal aantal gerechtigden	2,7	7,9	28,3	9,3	13,5	2,4	3,0	4,7
Totale bevolking KBSZ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Bron: KBSZ 2008.

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en hun personen ten laste is een indicator van het aantal personen dat in gezinnen met een laag inkomen leeft.

14,0 % van de bevolking van Etterbeek heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) recht op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging, als gezinshoofd of als persoon

ten laste. Dit is minder dan in het Brussels Gewest⁽¹⁴⁾ (17,2 %). Etterbeek telt evenveel personen die recht hebben op steun van het OCMW (4,9 %) en IGO (1,1 %) als het gemiddelde van het Gewest (respectievelijk 4,9 % en 1,0 %). Er zijn daarentegen minder personen die recht hebben op WIGW (3,9 %), personen met een handicap (1,8 %) en oudere werklozen (1,4 %) dan in het Gewest (respectievelijk 5,1 %, 2,2 % en 2,0 %).

(14) Voor het Gewest, zie Tabel 7 van de Welzijnsbarometer 2008, pagina 16.

4. GEZONDHEID

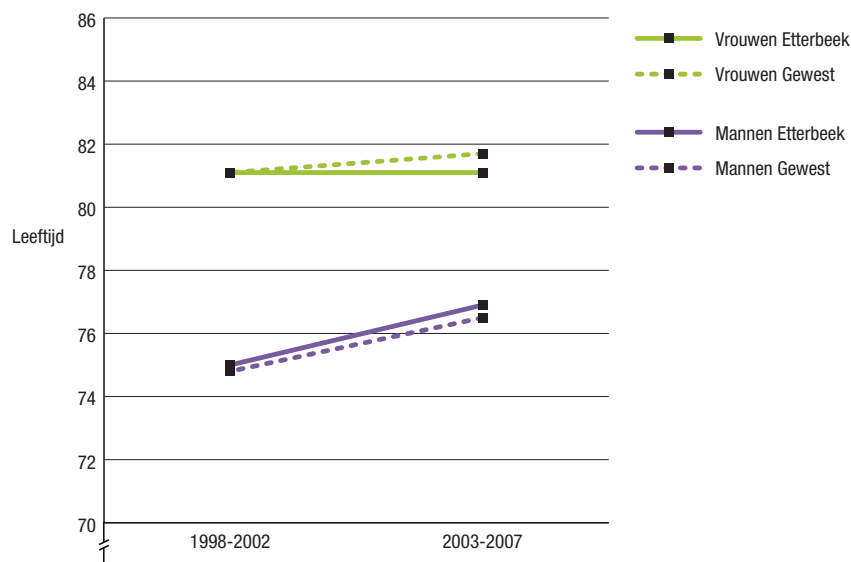
Van een aantal gezondheidsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Sterftecijfer” onder het thema “Gezondheid”, maar ook “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.1 LEVENSV ERWACHTING

Figuur 10: Evolutie van de levensverwachting in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar geslacht.

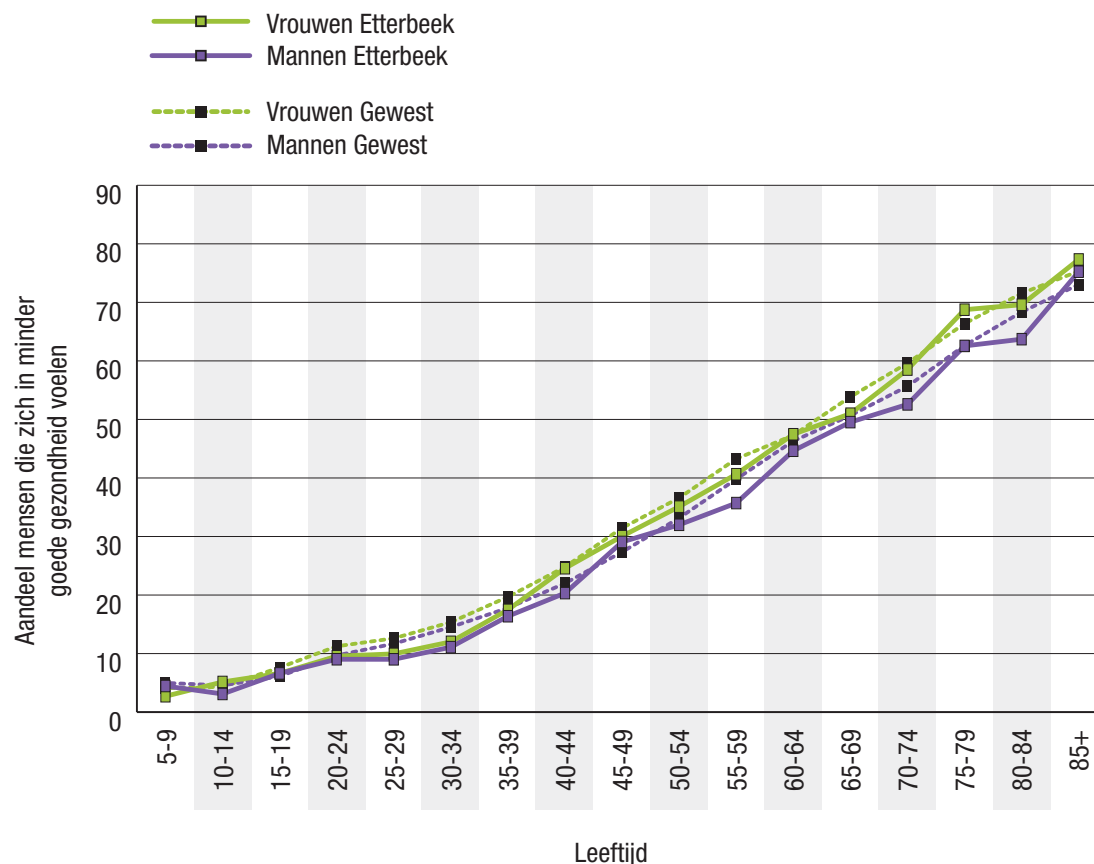
Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De levensverwachting van vrouwen ligt hoger dan die van mannen. De levensverwachting van mannen neemt sterker toe dan die van vrouwen, zowel in Etterbeek (respectievelijk +1,9 jaar tegenover +0,0 jaar) als in het Brussels Gewest (respectievelijk +1,7 jaar tegenover +0,6 jaar).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.2 SUBJECTIEVE GEZONDHEID

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Bron: Algemene socio-economische enquête 2001, berekeningen Patrick Deboosere (VUB Interface Demography).

De bevolking van Etterbeek, vooral de mannen, vindt over het algemeen dat ze een betere gezondheid heeft dan de bevolking in het Gewest.

De gezondheidsperceptie wordt gebruikt als een indicator van de algehele gezondheid van de bevolking. Dit gegeven lijkt

een goede maatstaf zowel voor verkennende studies als voor beleidsplanning. Daarom werden de gegevens van de algemene socio-economische enquête 2001 over de gezondheidsperceptie in detail geanalyseerd in de "Gezondheids- en welzijnsatlas van Brussel-Hoofdstad" (hoofdstuk 9).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.3 STERFTE

Tabel 13: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Etterbeek, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering ⁽¹⁵⁾ voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Cardiovasculaire aandoeningen	231	238,6	-4 %	388	356,3	+1 %
Kanker	227	234,5	+5 %	254	233,2	+11 %
Ademhalingsziekten	97	100,2	-5 %	149	136,8	+19 %
Ziekten ademhalingsorganen	40	41,3	+4 %	168	154,3	+15 %
Infectieuze en parasitaire aandoeningen				39	35,8	+0 %
Uitwendige doodsoorzaken	49	50,6	-23 %	63	57,8	+15 %
Ongevallen				44	40,4	+21 %
Zelfmoord	20	20,7	-11 %			
Totaal	767	792,3	-1 %	1130	1 037,6	+7 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor overlijdens, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Etterbeek bedraagt het sterftecijfer voor alle leeftijden 792 per 100 000 voor mannen en 1 038 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor de leeftijd is dit aandeel aanzienlijk hoger voor vrouwen (+7 % in vergelijking met het Gewest).

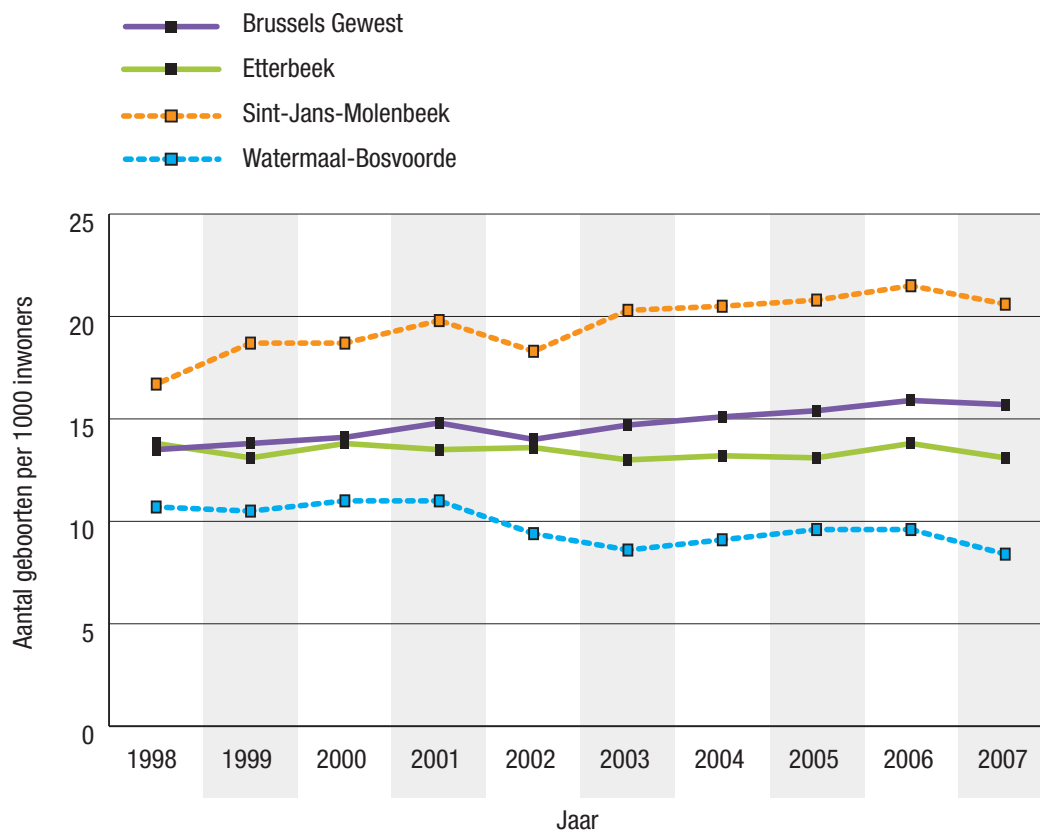
Na standaardisering voor de leeftijd zien we een significante oversterfte door ademhalingsaandoeningen bij de vrouwen.

(15) Zie woordenlijst.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.1 GEBOORTEN

Figuur 12: Evolutie van de geboortecijfers in Etterbeek en het Brussels Gewest, 1998-2007.

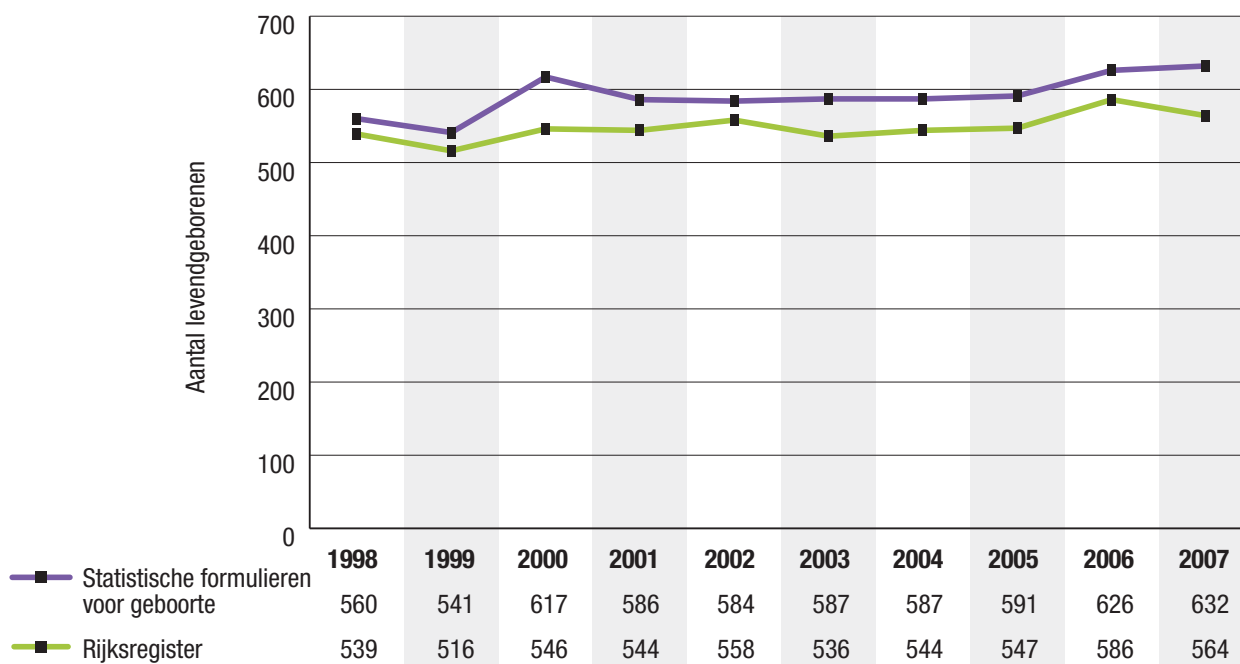

Bron: Statistische formulieren voor geboorten, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Tussen 1998 en 2007 stagneerden het absolute aantal levendgeborenen en het geboortecijfer in Etterbeek, terwijl ze in het Gewest zijn gestegen.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 13: Evolutie van het absoluut aantal levendgeborenen in Etterbeek, 1998-2007 volgens twee verschillende bronnen.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en ADSEI: Rijksregister.

Als officieel cijfer voor het aantal geboorten geldt het cijfer van het Rijksregister, dat samengesteld is op basis van het bevolkingsregister van de gemeenten.

Een andere informatiebron zijn de statistische formulieren voor geboorte, die worden ingevuld door de gezondheidswerkers en de diensten van de burgerlijke stand van de gemeente van geboorte. Deze bron houdt rekening met alle geboorten, ongeacht het verblijfsstatuut van de moeder. In de meeste gemeenten is het aantal via deze bron geregistreerde geboorten hoger dan

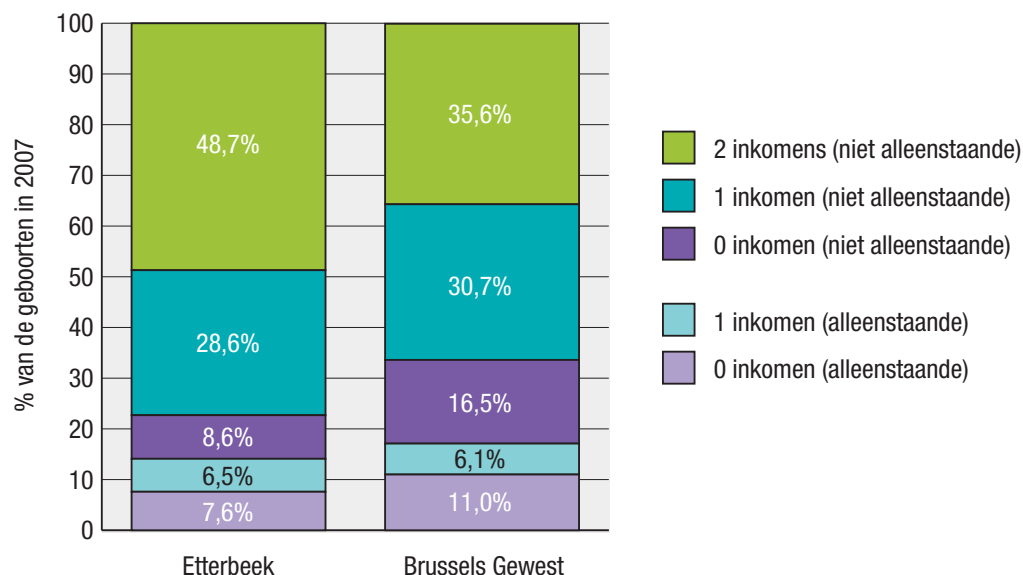
het aantal geboorten geregistreerd door het Rijksregister. Niet-geregistreerde geboorten vinden we enerzijds bij kinderen van wie de moeder is ingeschreven in het Wachtregister en anderzijds in bijzondere situaties (diplomatiek personeel verbonden aan internationale instellingen, thuislozen, illegalen).

In Etterbeek is het verschil tussen de twee informatiebronnen groot (68 personen in 2007). Dit betekent dat niet alle geboorten ingeschreven zijn in het Rijksregister.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.2 KENMERKEN VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Figuur 14: Sociale kenmerken van de huishoudens van de pasgeborenen in Etterbeek en het Brussels Gewest op 01/01/2007.⁽¹⁶⁾

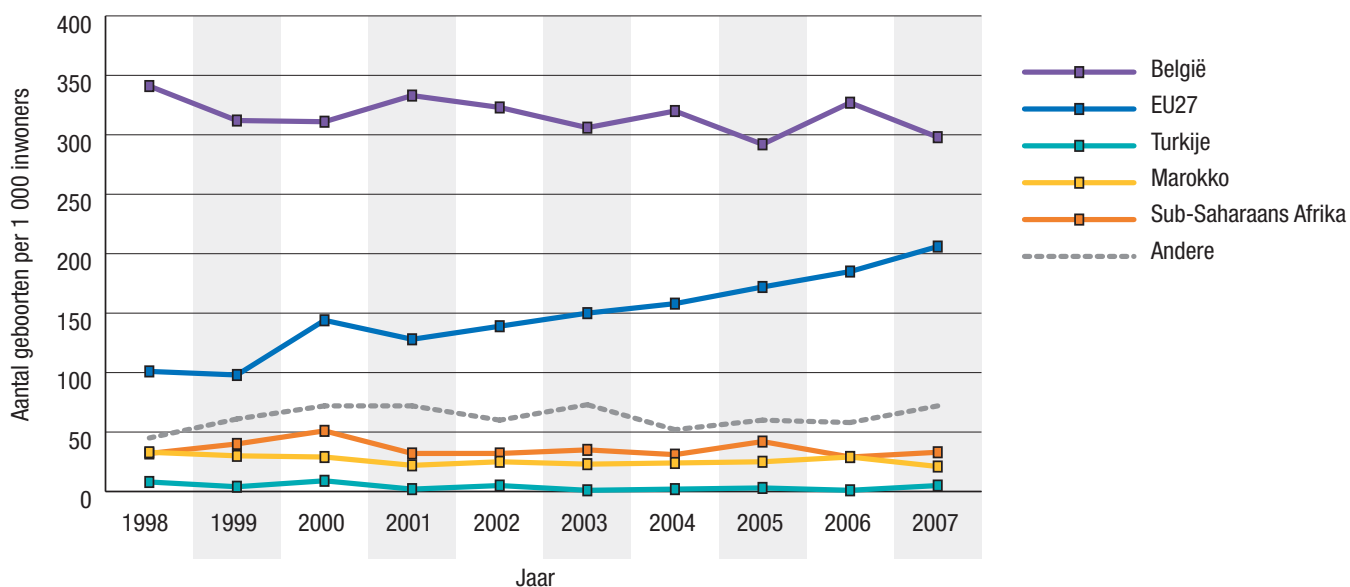
Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Etterbeek wordt bijna de helft van de kinderen (48,7 %) geboren in een huishouden met twee inkomens, meer dan in het hele Gewest (35,6 %). 16,2 % van de kinderen wordt geboren in een huishouden zonder inkomen en 14,1 % in alleenstaande huishoudens, dit is minder dan in het Brussels Gewest (respectievelijk 27,5 % en 17,1 %). Het aandeel kinderen dat geboren wordt in een gezin zonder inkomen uit arbeid (al dan niet alleenstaand) wordt gebruikt als armoede-indicator.

(16) Een alleenstaand huishouden is een huishouden waar de moeder alleen woont op het moment van de geboorte.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 15: Evolutie van de huidige nationaliteit van de moeder van de pasgeborenen in Etterbeek, 1998-2007.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In 2007 werd in Etterbeek 47 % van de kinderen geboren uit Belgische moeders en 32 % uit moeders met de Europese nationaliteit.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.3 GEZONDHEID VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Tabel 14: Evolutie van de kenmerken van de geboorten en de moeders die in Etterbeek en het Brussels Gewest wonen, 2003-2007.

	Aantal Etterbeek	% Etterbeek*	% Gewest*
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Meerlinggeboorten	115	3,8	3,5
Keizersneden	590	19,5	17,4
Ingeleide bevallingen	782	27,0	26,3
Vroeggeboorte (< 37 weken)	204	7,3	6,7
Ernstige vroeggeboorte (< 32 weken)	19	0,7	1,0
Laag geboortegewicht (< 2500g)	206	7,0	6,5
Moeders < 20 jaar	48	1,6	2,8
Moeders ≥ 40 jaar	137	4,5	4,0

* Per 100 levendgeboorten (vroeggeboorte of laag geboortegewicht) of totaal.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Het aantal geboorten via keizersnede (19,5 %) is verhoudingsgewijs groter in Etterbeek dan in het Brussels Gewest (17,4 %). De gemeente telt een lager aandeel moeders jonger dan 20 jaar (1,6 %) in vergelijking met het Gewest (2,8 %).

4.2.4 FOETO-INFANTIELE STERFTE

Tabel 15: Evolutie van de perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit bij geboorten bij moeders die wonen in Etterbeek en het Brussels Gewest, 2003-2007.

	Aantal Etterbeek	Etterbeek per 1 000 geboorten	Gewest per 1 000 geboorten
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Perinatale mortaliteit (1)	12	4,0	7,2
Infantiele mortaliteit (2)	6	2,0	4,3
Foeto-infantiele mortaliteit (3)	16	5,3	9,2

(1) Overlijden voor de geboorte, vanaf 22 weken zwangerschap of 500g, of tijdens de eerste week na de geboorte (0-6 dagen na de bevalling), per 1 000 geboorten.

(2) Overlijden na de geboorte en voor de eerste verjaardag (tussen 0 en 364 levensdagen), per 1 000 levendgeboorten.

(3) Overlijden vanaf 22 weken zwangerschap tot de geboorte (criterium vanaf 1999, daarvoor 28 weken zwangerschap of 1 000g) of in de loop van het eerste levensjaar, per 1 000 geboorten.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De perinatale, infantiele en foeto-infantiele sterfte ligt beduidend lager dan in het Gewest.

5. OPLEIDING

Van een aantal onderwijsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Kinderopvang” onder het thema “Sociaal-cultureel”, maar ook “Inschakeling op de arbeidsmarkt” onder het thema “Economie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs

Tabel 16: Aantal leerlingen in het kleuteronderwijs in Etterbeek en het Brussels Gewest, begin 2008.

	Etterbeek	Brussels Gewest
Naar woonplaats	1 527	46 958
Naar plaats van onderwijs	1 767	51 041

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

Opmerkingen: de statistieken op de verblijfplaats hebben betrekking op de kinderen die in Etterbeek wonen, ongeacht de gemeente waarin ze onderwijs volgen. Zij geven over het algemeen een vrij goed beeld van de realiteit in de gemeente.

De leerlingen die school lopen in scholen die niet door de Vlaamse en Franse Gemeenschap gesubsidieerd worden (meer bepaald de internationale scholen) zijn niet in deze cijfers opgenomen.

5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs

Tabel 17: Aantal leerlingen in het leerplichtonderwijs in Etterbeek en het Brussels Gewest, begin 2008.

		Naar woonplaats		
		Etterbeek		Brussels Gewest
Onderwijsniveau	Onderwijsvorm	Aantal	% in onderwijsniveau	% in onderwijsniveau
Lager onderwijs	Lager onderwijs	2 270	94,7	94,8
	Bijzonder lager onderwijs	128	5,3	5,2
	Totaal lager onderwijs	2 398	100,0	100,0
Secundair onderwijs 1	Secundair onderwijs	761	100,0	100,0
Secundair onderwijs 2	ASO	403	52,7	51,2
	TSO	194	25,4	24,5
	BSO	167	21,9	24,3
	Totaal	764	100,0	100,0
Secundair onderwijs 3	ASO	321	48,6	45,9
	TSO	203	30,8	30,9
	BSO	136	20,6	23,2
	Totaal	660	100,0	100,0
Buitengewoon secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs	61	100,0	100,0
Secundair onderwijs 4	BSO	12	100,0	100,0
Totaal aantal leerlingen		4 656	-	-

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

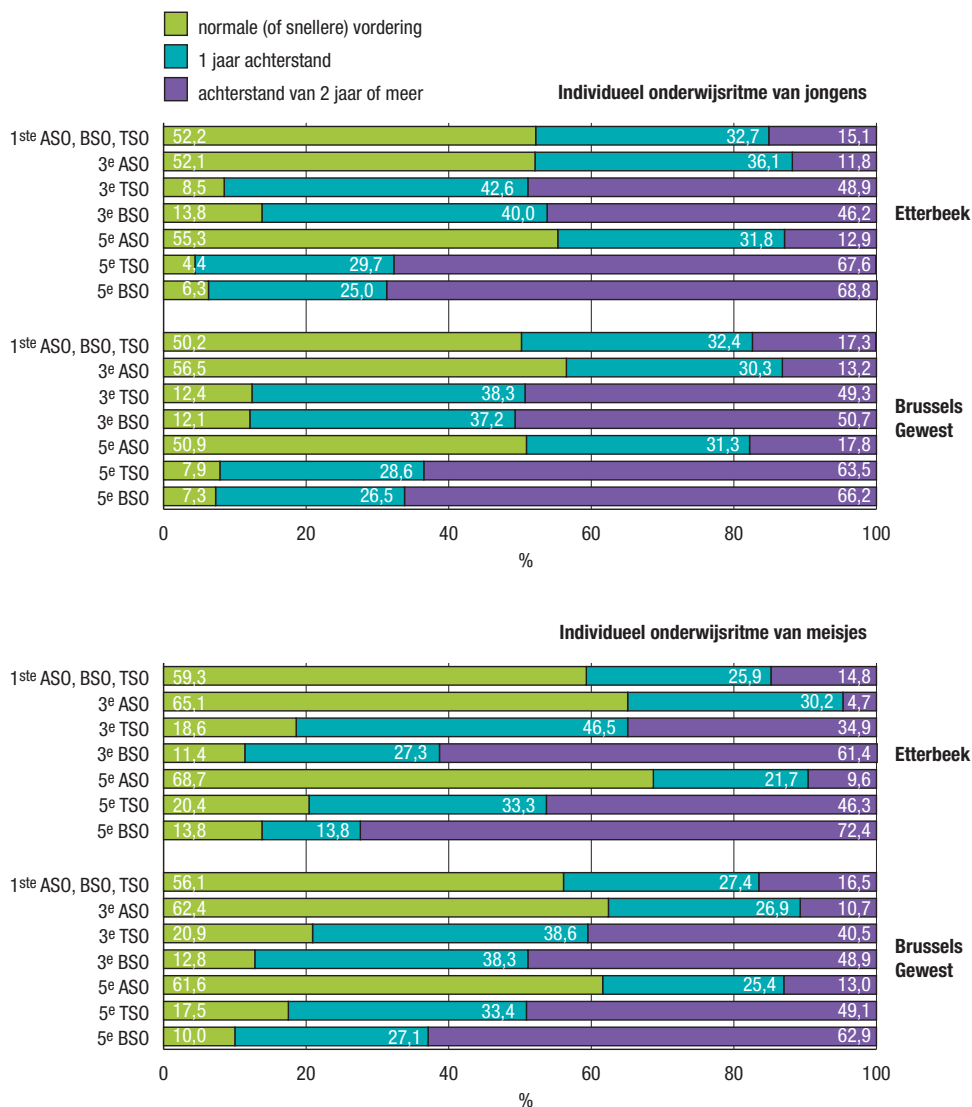
Het secundair niveau 1 omvat de leerlingen in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Secundair niveau 2 omvat de leerlingen in het derde en vierde jaar. Secundair niveau 3 omvat de leerlingen van het vijfde en zesde jaar. Niveau 4 omvat het zevende jaar van het secundair beroepsonderwijs.

Vergeleken met het gemiddelde van het Gewest kiezen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Etterbeek wonen eerder voor het algemeen onderwijs en minder voor het beroepsonderwijs.

De gemeente telt 4 656 schoolgaande leerlingen, dus leerlingen die in de gemeente wonen en het leerplichtonderwijs volgen. Opgelet, een leerling die in een andere gemeente woont, kan naar school gaan in Etterbeek en omgekeerd.

5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs

Figuur 16: Onderwijsritme van leerlingen van het secundair onderwijs (eerste, derde en vijfde jaar) woonachtig in Etterbeek en het Brussels Gewest, naar geslacht en onderwijsvorm, schooljaar 2007-2008.

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap.

“Normale vordering” betekent dat de leerling ofwel op zijn tijd vooruit is, ofwel in het theoretische jaar zit waarin hij op zijn leeftijd geacht wordt te zitten.

Bij de leerlingen van het 1e jaar van het secundair onderwijs, alle richtingen samen, was in 2007-2008 tussen 50 en 60 % van de in Etterbeek wonende kinderen normaal gevorderd (dat is meer dan in het Brussels Gewest). Tussen de 25 en 30 % had één jaar achterstand (zoals in het Gewest) en nauwelijks meer dan 15 % had twee of meer jaar achterstand (tegenover meer dan 15 % in het Gewest). Over het algemeen maken leerlingen die in Etterbeek wonen vaker een normale vordering dan in het Gewest.

In 2001⁽¹⁷⁾ waren er bovendien verhoudingsgewijs minder jongeren die niet voortstudeerden en geen diploma hoger secundair onderwijs hadden (42,1 % van de 18-24-jarigen niet-studerenden) dan in de 19 gemeenten samen (47,7 %).

(17) Socio-economische enquête 2001.

6. HUISVESTING EN LEEFOMGEVING

Van een aantal huisvestingsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Oppervlakte van een woning”, “Type woning”, “Evolutie van het woningbestand”, “Eigendomsstructuur” en “Sociale woningbestand” onder het thema “Huisvesting”, maar ook “Ouderdom van de bebouwing” en “Structuur van de bebouwing” onder het thema “Morfologie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

Tabel 18: Kenmerken van de woningen in Etterbeek en het Brussels Gewest.

	Etterbeek	Brussels Gewest
Aandeel huishoudens dat in een appartement woont (%) - 2001	77,5	71,2
Gemiddelde oppervlakte per woning (m ²) - 2001	72,6	74,4
Aantal woonvertrekken per bewoner (n) - 2001	2,1	1,9
Aandeel koopwoningen (%) - 2001	34,9	41,5
Aandeel huurwoningen (%) - 2008	62	58,6
Aandeel sociale woningen (woning/100 huishoudens) - 2007	6,4	7,8
Aandeel woningen met basiscomfort (%) - 2001	90,6	90,8
Aandeel woningen gebouwd voor 1961 (%) - 2001	76,2	63,0
Gemiddelde maandelijkse huur (€) - 2008	548	553
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 1 kamer (€) - 2008	521	471
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 2 kamers (€) - 2008	609	591
Aandeel “niet-natuurlijke zones” (%) - 2006	76,6	46,5

Bron: FOD Economie – ADSEI (Socio-economische enquête 2001); Observatorium van de huurprijzen 2008; IGEAT 2006

In Etterbeek is het aandeel huishoudens dat in een appartement woont hoger dan het gemiddelde in het Gewest (77,5 % tegen 71,2 %). Het aandeel sociale woningen ligt daarentegen lager dan in het Gewest (6,4 % tegenover 7,8 %). Alle woningen samen beschouwd bedraagt de gemiddelde huurprijs van een huurwoning € 548. De meeste woningen zijn standaard uitgerust (90,6 % heeft basisvoorzieningen: een badkamer, stromend water en een toilet in huis) en de omgeving is eerder

verstedelijkt (bijna 76,6 % van het gemeentelijk grondgebied is niet natuurlijk tegenover 46,5 voor het Gewest, de rest wordt ingenomen door groene ruimten, tuinen of doorlaatbare oppervlakken⁽¹⁸⁾).

(18) Zie referentiekaart.

7. WOORDENLIJST

‰ = per 1 000

19de eeuwse gordel: de verstedelijkte gordel uit de 19de eeuw omvat de wijken van de eerste kroon, waar de verstedelijking vooral in de tweede helft van de 19de eeuw plaatsvond. Tot deze gordel behoren ook de oudste wijken van de tweede kroon: de uitbreidingen van de vroegere voorsteden en de tussenruimten die het dichtst bij de Vijfhoek gelegen zijn. In tegenstelling tot de eerste kroon reikt de 19de-eeuwse gordel niet tot aan de militaire lanen (in het oosten) of het ringspoor (in het westen).

Activiteitsgraad: het aandeel van de bevolking op beroepsleeftijd (tussen 18 en 64 jaar) die werkt of op zoek is naar werk. De activiteitsgraad wordt dus gedefinieerd door de verhouding (werknemers + werklozen)/(bevolking 18-64 jaar).

Afhankelijkheidsindex: verhouding tussen de bevolking die zich in de meest afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en ouder) bevindt en de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in percentage.

Arme sikkel: zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont, bestaande uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon, die behoren tot de armste wijken van het Brussels Gewest en die een sikkel vormen rond het stadscentrum. De wijken van deze zone zijn:

- binnen de Vijfhoek, het westen van de Noord-Zuidverbinding en de Marollen;
- het oosten van Anderlecht (Kuregem) en Laag-Molenbeek (tussen de spoorlijn en het kanaal);
- in het noorden de gemeente Sint-Joost, het westen van Schaarbeek, Laken en de industriële zones langs het kanaal;
- in het zuiden, de lage gedeelten van Sint-Gillis en Vorst.

Voor meer details, zie “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

Bel-etagewoning: aanpalende woning, typisch voor de periode na de Tweede Wereldoorlog, waarvan de garage en de inkomhal beneden, de living en de keuken op de eerste verdieping (= bel-etage) en de slaapkamers en de badkamer op de tweede verdieping zijn gelegen.

Buitenlandse origine (bevolking van): verwijst naar de bevolking die met een andere dan de Belgische nationaliteit is geboren of waarvan de ouders afkomstig zijn uit de immigratie.

Diploma hoger onderwijs: verwijst naar een universitair diploma (korte en lange type) of een diploma van het niet-universitair hoger onderwijs (korte en lange type).

Emigratie: verwijst naar het verlaten van een gebied door mensen uit dat gebied en hun verplaatsing naar een ander gebied om er te wonen en te werken.

Gemiddeld inkomen: som van de inkomens van alle huishoudens van een gebied gedeeld door het aantal huishoudens van datzelfde gebied.

Gentrificatie: proces dat verwijst naar de vervanging van de bevolking in vervallen historische wijken met een kansarme bevolking door een meer welgestelde bevolking, vaak jongvolwassenen zonder kinderen en met een hogere culturele en/of economische status (bijvoorbeeld: de Docks in Londen, de Antoine Dansaertstraat in Brussel).

Index van intensiteit van de veroudering: het aandeel 80-plussers bij de 65-plussers. Hoe hoger dit aandeel, hoe intenser de veroudering.

Indicator: evaluatie-instrument, vaak statistisch, waarmee een situatie of een trend op redelijk objectieve manier in tijd en ruimte kan worden gemeten. Een indicator meet maar zelden rechtstreeks de complexiteit van een fenomeen. De statistische indicatoren wijzen vaak op uitingen van dit fenomeen, op de sporen die het nalaat en de gevolgen die het veroorzaakt.

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Immigratie: verwijst naar de aankomst in een gebied van mensen uit een ander gebied, ongeacht hun nationaliteit (dus ook Belgen), die er komen wonen en werken.

Intra- of extrafamiliale transfers: financiële transfers om het inkomen uit werk te herverdelen, hetzij via de sociale

zekerheid (werkloosheid, pensioen, invaliditeit,...), hetzij binnen families (van werknemers naar andere leden van het huishouden of van de familie).

Kroon: beschrijving van de wijken met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. In Brussel verwijst de eerste kroon naar de wijken tussen de lanen van de kleine ring en de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen). De tweede kroon omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen. Op de kaart bij “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” is de eerste kroon samen met de Vijfhoek weergegeven in rood en blauw, de tweede kroon in roze, groen en geel.

Kwadrant: een kwadrant verwijst in het algemeen naar het resultaat van de verdeling in vier van een oppervlakte. Zo bestaat het zuidoostelijke kwadrant van Brussel uit de wijken in de oostelijke helft van de zuidelijke helft van de stad.

Leefloon: een gewaarborgde financiële maatschappelijke hulp, toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Het leefloon is een residuair recht: het is ondergeschikt aan het vervullen van alle nuttige en nodige maatregelen om zijn rechten te doen gelden op andere sociale prestaties of middelen waarop men recht zou hebben krachtens de Belgische en buitenlandse wetgeving. Het wordt dus enkel toegekend wanneer de aanvrager geen recht heeft op een andere sociale uitkering. Het equivalent leefloon is een financiële hulp, waarvan de bedragen dezelfde zijn als die van het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die om bepaalde redenen (bijvoorbeeld nationaliteit) niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon.

Mediaan inkomen: wanneer men alle inkomens rangschikt van het kleinste tot het hoogste bedrag, is het mediaan inkomen het bedrag in het midden van de rangschikking. Dit betekent dat de helft van de inkomens lager is dan het mediane inkomen, en de helft hoger. De mediaan wordt minder beïnvloed door extreme waarden (zeer hoog of zeer laag) dan

het gemiddelde. De “armoederisicogrens” wordt vastgelegd op 60 % van het mediane inkomen.

Middenklasse: zeer heterogene sociale klasse, deels gedefinieerd door het levensniveau, gesitueerd boven de volksklassen (om niet te zeggen, de armen) en onder de welgestelde klasse. Wat de beroepen betreft, wordt de hogere middenklasse vaak geassocieerd met hogere intellectuele beroepen, maar zelden met vrije beroepen, die worden geassocieerd met de welgestelde klasse. De lagere middenklasse wordt vaak geassocieerd met maatschappelijk werkers, verpleegsters, intermediaire beroepen, een deel van de bedienden,...

Migratiesaldo: verschil tussen het aantal aankomsten (inwijking) en het aantal vertrekken (uitwijking) van de inwoners binnen een gebied.

Modale leeftijd: de meest voorkomende leeftijd binnen een bevolking. De modus is de meest voorkomende waarde.

Modale waarde: in een statistische reeks is dit de waarde die een variabele het vaakst aanneemt. Bijvoorbeeld: als er in een flatgebouw 5 flats zijn met 2 kamers, 1 flat met 3 kamers en 3 flats met 1 kamer, dan is de modale waarde van de variabele “aantal kamers” gelijk aan 2.

Modus: zie modale waarde.

Nationaliteit: het feit dat een natuurlijke of rechtspersoon onderworpen is aan het burgerlijk recht van een staat. Men kan inwoner van een land zijn zonder de nationaliteit van dat land te hebben. Dit heeft gevolgen inzake stemrecht, toegang tot het openbaar ambt, enz.

Natuurlijke aangroei: verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen binnen een gebied of een bevolkingsgroep.

NWWZ: Niet-werkende werkzoekenden. Personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris. Het betreft zowel uitkeringsgerechtigde werklozen als jongeren in hun wachtlijn,

vrij ingeschreven werkzoekenden en verplicht ingeschreven werkzoekenden (bijvoorbeeld doorverwezen door een OCMW).

Omnio: nieuw statuut dat sinds 1 april 2007 van toepassing is en het recht op de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging uitbreidt naar verzekerden uit huishoudens met een laag inkomen.

Opbrengstgebouw: gebouw met verschillende woningen verhuurd door een of meerdere eigenaars. De woningen zijn een belegging voor de eigenaar die huur ontvangt. Het betreft vaak een gebouw dat oorspronkelijk is ontworpen als appartementsgebouw, maar een eengezinswoning kan eveneens worden omgebouwd tot opbrengstgebouw. In dit geval spreekt men van “opdeling”, een vaak voorkomend verschijnsel in Brussel in de oude burgerwijken van de eerste oostelijke kroon (van Schaarbeek tot Sint-Gillis).

Opdeling: verbouwing waarbij een gebouw dat oorspronkelijk was ontworpen als een eengezinswoning wordt opgedeeld in meerdere appartementen, gemeubelde kamers of studentenkamers.

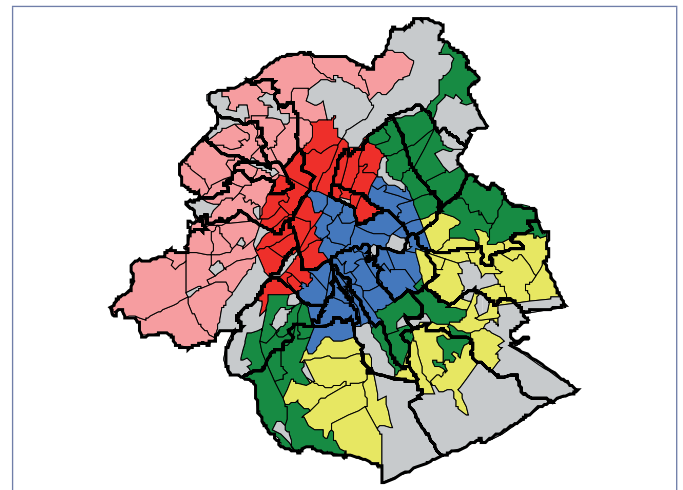
Procentpunt: wanneer twee percentages worden vergeleken, wordt het verschil tussen beide meestal uitgedrukt in procentpunten. Het verschil tussen 10 % en 30 % bedraagt 20 procentpunten (niet te verwarren met het verband tussen de beide waarden: 30 % is 300 % hoger dan 10 %).

Rijksregister: register met identificatie- en adresgegevens van de officiële bevolking van België. Het betreft personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkings- of vreemdelingenregisters. Het Rijksregister is de belangrijkste bron voor statistieken in verband met de bevolking. Als men bij het berekenen van armoede-indicatoren gebruik maakt van het Rijksregister moet men er rekening mee houden dat bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen niet ingeschreven staan (bijvoorbeeld sommige dak- en thuislozen of mensen zonder papieren).

Ruimtelijke structuur van het Brussels Gewest: schematisch gezien is de Brusselse ruimte, zoals geldt voor veel grote steden,

het product van de overlapping van twee fundamentele structuren: (a) een concentrische structuur, verbonden aan de historische ontwikkeling van de stad volgens een cirkel met een toenemende diameter en (b) een structuur in kwadranten, verbonden aan de reproductie, doorheen de gehele groei van de agglomeratie en afhankelijk van de differentiële druk op de ruimte. Er is een sociaaleconomische kloof tussen enerzijds het dal van de vallei en de lichte westelijke helling – van oorsprong vochtiger, minder goed bewoonbaar en volkser, waar de industriële ontwikkelingen van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw waren geconcentreerd – en anderzijds een welgestelde zuidoostelijke kwadrant, waarnaar de burgerlijke wijken zich eerder en in grotere mate hebben uitgebreid, op de vlucht voor de centrale arbeiderswijken. Deze kwadrant heeft zich steeds verder ontwikkeld vanuit de meer aristocratische stad op de rechterhelling, die steiler, beter bewoonbaar en topografisch dominant is.

De combinatie van deze twee structuren leidt binnen het Gewest tot de onderverdeling in vijf grote subgebieden: de westelijke zone (in het roze), de westelijke centrale zone of arme sikkels (in het rood), de oostelijke centrale zone (in het blauw), de tussenliggende oostelijke zone (in het groen) en de externe oostelijke zone of zuidoostelijke kwadrant (in het geel).

RVOHR: Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie: omvat de oude stadsbuurten van Anderlecht, Brussel-Stad, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek, Sint-Joost, Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis en Vorst, waar de overheid een grotere inspanning moet leveren. De Wijkcontracten moeten noodzakelijkerwijs in de RVOHR gelegen zijn. De verschillende premies en fiscale voordelen of bepaalde subsidies aan de gemeenten worden er verhoogd.

RVV: Rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Standaardafwijking: meet de verspreiding van een reeks waarden rond hun gemiddelde.

Standaardisering: methode voor het corrigeren van cijfergegevens zodat vergelijkingen tussen populaties met een verschillende leeftijds piramide mogelijk zijn. Men spreekt vaak over standaardisering voor de leeftijd, maar men kan ook standaardiseren voor een reeks andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld het geslacht.

Statistische buurt: een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor socio-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente wordt onderverdeeld in meerdere statistische buurten. Op basis van de gegevens per statistische buurt kunnen de intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk worden gevat. Het Brussels Gewest is verdeeld in 724 statistische buurten. In 2002 telde een buurt gemiddeld 1 350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de gewone betekenis die wordt gegeven aan de buurten. In de ogen van de gebruikers en de bewoners, zijn de buurten vaak slechts zeer vaag afgebakend. Bovendien verschilt de beschrijving van de buurt van de ene inwoner tot de andere.

Sterftecijfer: verhouding, voor een bepaalde periode, van het aantal sterfgevallen binnen een bepaalde bevolking tot het bevolkingsaantal in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Als bron voor de teller geldt het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de

overlijdensformulieren. Voor de noemer wordt gebruik gemaakt van de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Rijksregister. De vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen jonger dan 65 jaar in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Ze wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan één oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

Verouderingsindex: verhouding tussen het aantal ouderen (65 jaar en meer) en het aantal jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in percentage.

Vijfhoek: zone in Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm, die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Volksklasse: deel van de bevolking dat potentieel het meest kwetsbaar is, met name op financieel vlak, als gevolg van het weinige opgebouwde kapitaal. De volksklasse omvat de arbeiders, maar ook werknemers met de financieel minst vergoede functies en gepensioneerden met een laag pensioen zonder rente. Er is een duidelijk verband tussen financieel kapitaal en cultureel kapitaal, aangezien de laagst opgeleiden doorgaans de minst goedbetaalde banen hebben en vaker worden getroffen door werkloosheid.

Vreemdelingenregister: register van de vreemdelingen die zijn toegelaten of gemachtigd om langer dan drie maanden in België te verblijven, met vermelding van de woonplaats.

Wachtregister: register met de kandidaat-vluchtelingen tijdens de erkenningsprocedure.

Werkende actieve bevolking: de bevolking op de arbeidsmarkt die effectief werkt (een baan heeft).

Werkloosheid: de inactiviteit van een persoon die zich effectief op de arbeidsmarkt bevindt (oud genoeg om op zoek te gaan naar betaald werk).

Werkloosheidsgraad: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad wordt gedefinieerd door de verhouding (werklozen)/(werknemers + werklozen).

Werkzoekende: persoon zonder werk die verklaart op zoek te zijn naar een baan of persoon die een werkloosheidsuitkering krijgt (uitkeringsgerechtigde werkzoekende).

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: deze categorieën genieten onder andere van de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

COLOFON

AUTEURS:

Université Libre de Bruxelles - IGEAT:
Benjamin WAYENS, Pierre KUMMERT, Gauvain DUMONT

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:
Truus ROESEMS

LAY-OUT:

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:
Nathalie da Costa Maya

VERTALING:

Brussels Language Services sprl
Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie
(CMDC-CDCS) vzw

DEPOTNUMMER:

D/2010/9334/16

VOOR MEER INFORMATIE:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

www.observatbru.be
Myriam DE SPIEGELAERE – 02/552 01 45 –
mdespiegelaere@ccc.irisnet.be

ULB – Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire (IGEAT)

www.ulb.ac.be/igeat
Benjamin WAYENS – 02/650 50 79 – bwayens@ulb.ac.be

COCOF – Service des Affaires sociales – Cohésion sociale

www.cocof.irisnet.be
Martine BAUWENS – 02/800 84 23 – mbauwens@cocof.irisnet.be
(gewestelijke contracten)
Marie-Pierre DURT – 02/800 81 25 – mpdurt@cocof.irisnet.be
(gemeentelijke contracten)

CBAI – Centre régional d'appui à la politique de cohésion sociale (CRACs)

www.cbai.be
Alexandre ANSAY – 02/289 71 61 – alexandre.ansay@cbai.be
Jonathan UNGER – 02/289 71 63 – jonathan.unger@cbai.be

Kabinet van de minister, Lid van het College bevoegd voor Cohésion sociale

Philippe STERCKX – 02/506 32 60 – psterckx@picque.irisnet.be

GELIEVE OP VOLGENDE WIJZE NAAR DEZE PUBLICATIE TE VERWIJZEN:

ULB-IGEAT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn,
Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken
in het Brussels Gewest, Fiche 5: Gemeente Etterbeek,
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2010.

GEMEENTELIJKE FICHES VOOR DE ANALYSE VAN LOKALE STATISTIEKEN IN HET BRUSSELS GEWEST:

Dit instrument voor de analyse van lokale statistieken
bestaat uit verschillende documenten

Gemeentelijke fiches

- 01 Fiche van Anderlecht
- 02 Fiche van Oudergem
- 03 Fiche van Sint-Agatha-Berchem
- 04 Fiche van Brussel-stad
- 05 Fiche van Etterbeek
- 06 Fiche van Evere
- 07 Fiche van Vorst
- 08 Fiche van Ganshoren
- 09 Fiche van Elsene
- 10 Fiche van Jette
- 11 Fiche van Koekelberg
- 12 Fiche van Sint-Jans-Molenbeek
- 13 Fiche van Sint-Gillis
- 14 Fiche van Sint-Joost-ten-Node
- 15 Fiche van Schaarbeek
- 16 Fiche van Ukkel
- 17 Fiche van Watermaal-Bosvoorde
- 18 Fiche van Sint-Lambrechts-Woluwe
- 19 Fiche van Sint-Pieters-Woluwe

Begeleidende documenten

Handleiding
Bronnen en referenties
Gewestelijke fiche

Deze gemeentelijke fiches worden in de twee talen verspreid via de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be).

De begeleidende documenten zijn in het Frans beschikbaar op de website van de COCOF (www.cocof.irisnet.be/site/fr/affsoc/cohesion/index-htm/).

Elk document mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.